

KURTZ ALAJOS
 ujonnan megnyitott papir-kereskedése
 Pesten,
 a hatvani és a magyar-utca sarkán, az orvosi kar épületének átellenében, ajánlja gazdagon felszerelt raktárát

karácsonyi és ujévi ajándékokban
 a legjutányosabb árak mellett és pedig:

Albumokat, író- és levél-tárczákat, tászkákat, pénztárczákat, íróeszközöket; ugyazinté mindennemű író- és bődíszmunkákat, nemkülönbön mindenféle és mindennemű levélpapírokat a kívánt névjegygyel és dombornyomatban és színen készülnék, ugyazinté minden fajta könyvnyomdai munkák gyorsan és olcsó áron elkészíttetnek

100 db. látogatógéj	—	ft. 90 kr.
100 » 8-rét levélpapír névvel vagy betűkkel	—	» 50 »
100 » » finom »	—	» 75 »
100 » » » névjegygyel	—	» 20 »
100 » » » színes »	—	» 50 »
100 » » » névjegygyel	—	» 2 »

minden 100 darabhoz egy díszes papírtok ingyen adatik.

Ajánlja továbbá legjobban berendezett raktárát mindennemű író- és rajzszerekben — nagy raktárt vonalozott kereskedelmi és üzleti könyvekben és írodai szerekben legjutányosabb árakért.

Megrendelések a vidékről utánvét mellett legpontosabban teljesíttetnek. 961 (2-10)

Téli nyakkendők.

Szép, jó és olcsó!

Legujabb női ruha-kelmék
 nagy választékban bámulatos olcsó árért.

Teljes ruhához való legjobb 10 és 12 rőfös kelmék csak 3, 4, 5, 6 fírt; ugyazinté a legfinomabb bársonyok- és fekete selyem-anyagok

Hamburger Adolf
 üzletében,
 Pesten, urli-utca 3-dik szám, Sója kávéháza átellenében.

Mustrák mindenfelé bérmentesen küldetnek, s megrendelések utánvét mellett azonnal eszközölnetnek. 960 (4-10)

Asztal- és ággyerítők.

Karácsoni s ujévi ajándékok!

Löwinger A. és Társa
 papir-kereskedése Pesten,
 hatvani-utca 6. sz., a „tanulóhoz“

ajánlja a következő alkalmi cikkeket:

Levélpapírok.	Látogatógéj à la Minute.
100 db. névvel dombornyomat 50-80 kr.	Színes nyomtatban 100 db. finom fehér bristolpapír 50 kr.
100 levél és 100 boríték dombornyomat-tal 1-1.50.	10 db. finom színes karton 80 kr.
100 db. monogrammal színyomattal 1.40, 1.80, 2.50.	100 db. finom francia félfényű papíron 1 ft.
100 levél és 100 boríték, mindkettő monogrammal 2.80, 3.60.	100 db. könyvnyomati finom kettősfényű vagy bristol papíron 1 ft.
100 levél czéggel, fekete nyomat 80, 1.20.	Minden további sor 10 krral több.
100 levél és borítékhoz díszes doboz adatik.	Levélcsepít-bélyegek.
1 rizsma, 960 levél negyedrében, czéggel fekete nyomat 7, 8, 12 ft.	1000 db. aranynyomatu 2.50 kr.
1000 boríték csúpi papírból, negyedré a czéggel fekete nyomtatban 5, 6 ft.	1000 db. veres 2.75.
	1000 db. domborbetűkkel két színen 3.75.

Minden további ezer 50 krral olcsóbb.

Nagy választék mindenféle üzleti, jegyzéki és másféle könyvekben. — Nyomdai munkák megrendelés szerint a lehető legolcsóbb árakon. — Levélbeli megrendelések utánvét mellett teljesíttetnek. 964 (2-6)

Latzko testvérek
 ékszer-kereskedése Pesten,
 Deák Ferencz-utca 5-ik sz. alatt,

gazdag raktárt tart a legujabb s legizélteljesb mintájú ezüst, arany s ékszerekből, — nemkülönbön jól kipróbált férfi s női arany- s ezüst órákból. — Nagyválaszték a legalkalmasb karácsoni, ujévi, keresztelési- s menyegzői ajándékokból, s mindezek, a legjutányosb gyári áron.

Videki megrendelések pontosan s a legszilárdabban fognak eszközöltetni. 965 (2-5)

Für Weihnachten!
 Im Verlage von Georg Wigand in Leipzig ist so eben erschienen und durch alle Buch- und Kunsthandlungen zu beziehen:

Kunst für's Haus.
 Ein Leitfaden beim Zeichnen und Malen

von
Clementine Helm.

Erstes Heft. **Landschaft,** mit 10 Vorlegeblättern.
 Zweites Heft. **Vermischtes,** mit 21 Vorlegeblättern.

in colorirtem Druck, Kreide- und Sepiamanier und Conturzeichnungen.
 Mit 12 Bogen Text. Hochquart. in eleganter Mappe. Preis 11 fl. 40 kr.

Dieses Werk hat eintheils den Zweck, da hülfreich einzutreten, wo Unterricht im Zeichnen und Malen durch Lehrer nicht ermöglicht werden kann, andertheils aber durch passende Vorlagen Gelegenheit zur Anfertigung künstlerischer Arbeiten zu geben.

Ausführlicheres besagt der Prospect, welcher durch jede Buchhandlung zu erhalten ist.

Gebildeten Familien auf dem Lande und in kleinen Städten wird dieses Werk als ein Mittel zur Erweckung des Kunstsinnes bei Kindern vorgeschrittenen Alters, mehr aber noch bei Erwachsenen, wo derselbe bereits vorhanden ist, als ein solches zur Ausbildung des Geschmacks und Erlernung der unentbehrlichsten technischen Fertigkeiten, eine sehr willkommene Erscheinung sein. (1-3)

Karácsoni- és ujévi ajándékok.

ISSLER FERENCZ
 himzett munkák, selyem- és gyapju-árakban.
 Pesten, váczi-utca a „Nemzeti szállodában.“

Ajánlja e célra megérkezett legujabb, kezdett és kész, himzett és horgolt tárgyakat u. m.:

Péncz- és szivar-tárczák, gyertya-ellenzők, óratartók, újságtartók, lámpatálcák, puskaszij, ruhátár, törökösök- és kústártók, sapkák, czípek, papucskok, dolgozó-, fali- és papirkoszorúk, pamag- és lábrárnak, agy- és fegyversenyek, horgolt ágytakarók, eszmauhuzók, stb.

Azonkívül nagy választék, himző- és horgoló-mintákba, valamint minden ilyen női munkához szükséges anyag, ép úgy minden a tapieserie-szakba vágó női kézimunkák elkészítés- vagy felszerelés végett elfogadtnak.

Rendelések, postai utánvételt, legpontosabban, és legolcsóbb árjegyzék mellett küldetnek be. 963 (1-3)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában
 Pesten (egyetem-utca 4-ik szám alatt) megjelent és 2 kros levelezési lapján postai utánvét mellett megrendelhető, — valamint minden hazai könyvtárunknál kapható:

SCORPIO NAPTÁR
 1871-ik évre,
 torz-képekkel.



TARTALOM:

A tizenkét hónap humorisztikusan előadva. — Utasítások a subventionált szolgák számára. — Miért ment Lányay Bécsbe „közös“ pénzügyminiszternek? két képpel. — Képek a magyar nemzet erkölcsiállására és nemzetiállására 1856-1860. három képpel. — Híres írók arcképe. — A mai építész. — A Parnassus hajdán és a Parnassus ma, két képpel. — Kis Káti! — Leánya. — Műfordítások. — Az erdélyi képviselők. — Indokok, melyeknél fogva az ország háza kerjéit lezavarták. — Választási mintabeszéd. — Az intendánsi kérdéshez, képpel. — Korszakot és koraszakot képező évek két képpel. — Budapesti közöny. — Reform. — Pesti Napló. — Esti lap. — Magyar Allam. — Pénzügyi tanácsmány, képpel. — Gajdó Salamon. — A marokkói dala. — Az étel és italok élvezéséről. — Az időségi bölcsélet titkaiból. — Képek a mai civilizáczióból két képpel. — Kép egy jesusita városból, két képpel. — E y idegen, a ki Magyarországon nem találja fel Magyarországot. — A legujabb testamentumból. — Főri könyve, avagy jó madarak természetrajza, tizenkét képpel. — Miben csalhatatlan a pápa? — Egy nemzeti színház intendáns naplójából. — „A hetedik világháború“ avagy óljen a concurrentrial! — Miniszteri időöltés. — Márton ludja. (Anser salomoniana crepitans), képpel. — A farkas meg a bárány. — Alarcos bál. — Hogy lesz az ember hegedűs? — A tudós számár. — Hentzi szobra előtt Budán. — Menyire nevelte az erkölcsiállását a kőszobrász magyar kormány. — Napló. — Mikor a magyar embert kőhúzó a fogadó. — Pálffy Ferencz jellemrajza. — Szabadlói újságírók, a kik a jobboldalt támogatják. — Párbeszéd, melyből a magyar nemzet profitirozhat valamin. — Sainházi mende-monda. stb.

Ára 80 kr. o. é.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1870 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

31-ik szám. Tizenhetedik évfolyam.



Vasárnapi Ujság.

Pest, december 18-án 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.
 Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyszer hasábozott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígdtatásnál 10 krajczárba; háromszor vagy többeszeri ígdtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppellik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígdtatás után 30 újkrajczár.

Beethoven Lajos.

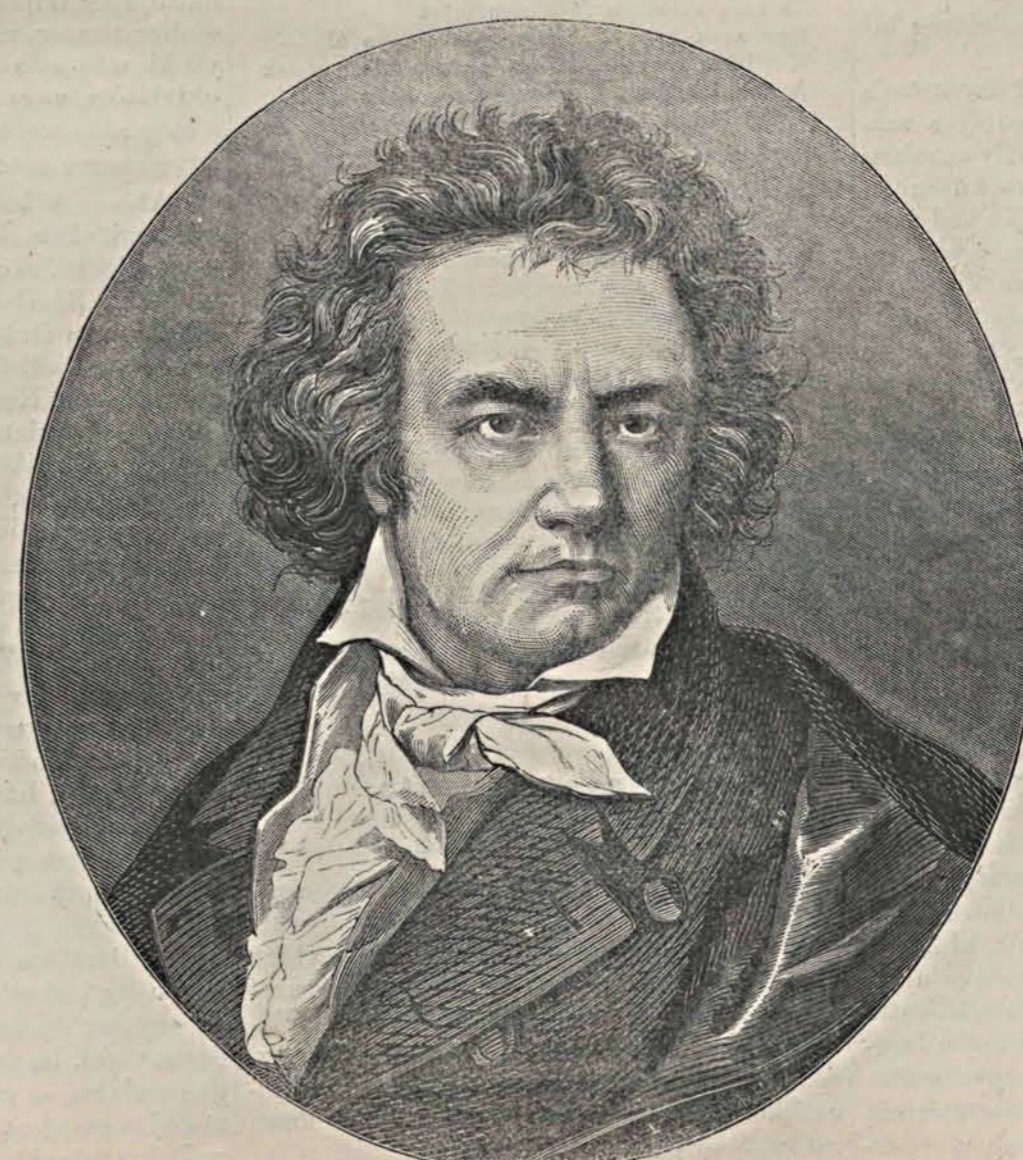
(1770-1826.)

A költő szavát: „művész hazája széles e világ“ mi nem alkalmazhatjuk, nem is szeretjük saját művészeinkre alkalmazni; a magyar író, költő, művész, a nagy világot nem nevezheti hazájának; neki — a nagy világon, e kívül, nincsen hely, az ő nyelvét nem értik meg másutt, mint a Kárpátok s Adria közt, még ha a hangjegyek általános érvényű nyelvével szól is, a dallam sajátos fájó rezzenését csak az érti meg, ki a háromszáz esztendő óta sirva vigadó fajból való.

opera, hanem a dráma is. Az első nap, decz. 14-én, Göthe „Egmont“ja adatott emlékére, mely tragédiához ő hasonlíthatlan drámai zenét írt; a következő nap, decz. 15-ke, az operáé levén, ez Beethoven egyetlen nagy dalművével, „Fidelio“val ülé meg a mester emlékezetét. S végre, hogy a hangversenyterem is meghozza a magáét, annak, kinek épen e tér köszön legtöbbet, a harmadik napon, decz. 16 kán, remek kilenczedik symphóniáját, és hegedű koncertjét hallottuk a redout nagy teremében.

Három napos emlékünnepet szenteltek Pest művészi körei ama mély és nagy szellemnek, mely szintoly utólerhetlen a zenében, mint az avoni hattyu a költészetben. S midőn ezzel meghozták a méltó tisztelet és hódolat adóját, a művészet nemzetiség és kor nyűgeit nem ismerő hatalmának, jelét adták egyszersmind a szellemi kapcsolat élénk érzetének, mely minket is összeköt a mívelt s előre haladt nemzetekkel.

A „Vasárnapi Ujság“ is örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy arckép-csarnokát az ünnepelt nagy zenészszel is kiegészítse.



BEETHOVEN LAJOS.

Van Beethoven Lajos Bonnbán, a Rajna mellett született 1770. decz. 17-én; de Poroszország, melyhez szülővárosa most tartozik, azért nem számíthatja őt születési közé. Nemcsak azért, mert — mint a neve előtt álló van mutatja — családja hollandi eredetű, hanem, mert születésekor még Bonn nem volt Poroszorszáé, hanem a kölni érsek választófejedelem tartományához tartozott. Beethoven atyja épen az akkori választófejedelem Ágost-Kelemen udvari zenésze volt, ki fia zenészi hajlamát korán fölismerve, azt hasznosítani törekedett. Csakhamar megtanította zongorán és orgonán játszani. Nem álmódott ugyan fia nagy zenészi jövőjéről, de magának kenyérfekereset levén a zenészet, azt öröklül akarta hagyni fiára is. A mit tudott, megtanította neki; az azonban elég kevés volt. Magasabb zenei képzést a fiatal Beethoven nem kaphatott atyjától, de Miksa-Ferencz érsek s választófejedelem (Kelemen Ágost utóda), őt

már 12 éves korában maga költségén tanította s mesterei korán kifejleszték tehetségét. 16 éves volt, midőn először fordult meg Bécsben, hol akkor Mozart és Haydn uralkodtak a zene-világban, s az előbbi, játszani hallván őt, megjósolta jövődjét: „erről a fiatal emberről, mondá, egykor sokat fog beszélni a világ.”

Egyszer megkóstolva a bécsi zene-világ, akkor e tekintetben a világ középpontja, élveit: azután csak oda vágyott vissza. Érezte, hogy a tökély magaslataira csak ott emelkedhetik; s bár otthon is folyvást tanult és irt: képeztetését befejezettek nem litte, míg azon fokot nem éri el, melyet tehetségének ösztöne sejtett magában. Végre, 1792-ben teljesült lelkének e hő vágya s állandóan Bécsbe költözhetett. Itt Haydn, Schenk, Albrechtberger tanították őt a zeneszerzés tudományára.

Ettől kezdve harminczöt évig élt Bécsben, azaz: 1826. márczius 26-án bekövetkezett haláláig. Élete nem változatos külső eseményekben. Dolgozott s hosszú sorát készíté el a zeneműveknek különböző műnemekben. Egyes szerzeményeit elősorolni nem feladatunk. Operát, mint említettük, csak az egy Fideliót írta; de nyitányai, négyesei, szonátái, néhány egyházi zenéje („Krisztus az olajfák hegyén” című oratóriuma s két miséje) mindenkéül fölött pedig kilenc nagy symphoniája, szerzeményei számát ép oly nagyra emelik, mint műbelsőben páratlanok. A munkán kívül, pihenése s gyönyöre is — csak a zene volt. Kitérő házak szívesen látott vendége lón, s a legelőkelőbb pártfogói támadtak: Rudolf főherceg, Lichnovszky Károly herceg és neje, Lobkovicz herceg s a Bécsben élő magyar főurak közül Brunszvik és Erdődy grófok, kik jelentékeny érdíjokat biztosítottak neki, csak hogy zavartalan és gond nélkül élhesen művészetének. Körökben otthonos volt, a nélkül hogy valaha főúri kegyök bábjátékvává vált volna. Szabadságát e magas körökben is csorbítatlanul meg tudá őrizni, s míg ő langszével és szerzeményeivel lebilincselte őket, magára az alárendeltség bilincseit vetni nem engedé soha.

Lelke belső történetének legnevezetesebb mozzanatai közé tartozik szenvedélyes szerelme Guicciardi grófnő iránt, mely azonban szomorú lemondásban ért véget, s különben is méla, sőt embergülyöltre hajló kedélyét sok időre egészen földulta. A szív meghasonlásának ez időszakában, a budai melegforrásoknál keresett üdülést, gyógyulást. Egy izben ismét Erdődy grófné, ki a nagy művészt a szeretet tiszta bensőségével árasztá el Bécsben, szintén hazánkba, egyik falusi birtokára hozta, hogy beteg kedélye a természet öln s a falusi élet idylljei közt leljen enyhülést.

Beethoven életének e vonatkozása hazánk földé iránt, nem maradtak nyom nélkül zene-költészetében sem. A pesti redout-(német) színház számára két nyitányt írt, egyiket: az „Atheni romok”-at, Kotzebue hasonczimű ünnepi játékához, a másikat „István király” címűt, épen az említett színház megnyitására. A tárgy választása, melylyel megszégyeníté a magyar főurakat, kik szent István országának fővárosában német színház állítása mellett buzgólkodtak, — mutatja, hogy Beethoven, ki a francia forradalom szabad szellemében s eszmében osztozott, ki „Hösi symphoniá”-jában a hősiség eszményi alakjait, német létére, a nagy Napoleont állította föl, ki Egmontban a köztársasági szabadságmartyrt s Coriolánban a római nagyság férfait látta s Góthe és Shakespeare hasonczimű műveikhez írt nyitányaitban őket oly magasztosan énekelte meg. — Beethoven, mondjuk,

a mi nemzetiségünk eszméi iránt is birtannyi, vagy több fogékonyisággal, mint azon időben bárki más, nemzetint legjobbjai közül is.

Átalában Beethoven a mily lángelme, ép oly igazi ember volt. A mi műveiben nyilatkozik: az a szellemnek valami esodlatos tisztaságát mutatja. Semmi salak, semmi köznapias nyűg nem volt lelkén. Csak a sors volt, a mi őt, önmagával s a világgal harcra állítván, leverte. Mint a titánt, ki egykor a sziklára láncozva, belsejét keselyűtől látta tépdestetni: a balsors egy sziklához láncozta őt is — tökéletesen megsüketedett. A zenészt hallásától fosztani meg: a sors legborzasztóbb gúnya. S Beethoven, kinek szívébe már zord és tulszigoru atyja ültette volt az embergülyölet első csirját, kit szerelmi csalódásai szíve mélyében halálosan sebeztek meg, — most elfordult a világtól, melylyel a hangok által közlekedett csak, — nem hallhatva többé sem a világ, sem önmaga hangjait. Csak belsejében hallá ezentúl az örök és dicső harmoniát, melynek saját lelke volt leggazdagabb forrása. . . A harmoniai, mely most az égiek symphoniájába olvadt föl s onnan örökre zeng az ámuló világnak.

Régi sóhaj.

Jártam sokféle terhes utakon,
S nem volt, ki utam megkönyebbíté.
Lelkembem égött gond és fájdalom?
Ha küzdelmem nem lesz-e semmivé?
Jaj kelt szivemből . . . és a rongteteg
Viszhangozá eltem keserveit . . .
— Hálátlan a világ s az emberek;
Csak a természet hű, igaz, szelid! —

Jártam mosolygó, vidám raj között,
Hő szeretettel tiszta koblenem.
És mondjam-e, hogy rég kiköltözött
Belőlem hit, vágy s forró érzelem?
Sírnam . . . s az elsirt, néma könyveket
A föld felitá . . . ott el mindenik! . . .
— Hálátlan a világ s az emberek;
Csak a természet hű, igaz, szelid! —

Jártam, hol díjat osztanak s babért
S a hol az érdem mindhiába vár:
És nem találtam fáradsámért
Egy árva hangot, mely igaz s nem ál. —
Küzdtem tovább . . . s a pusztá hús gyepek
Adtak vánkost, hol nyugvás s béke int . . .
— Hálátlan a világ s az emberek;
Csak a természet hű, igaz, szelid! —

Jártam, hol a barátság s szerelem
Hű örömet, kéjt s megnyugvást ígér,
Szép, fényes álmok! mikből reggelem
Csupán az emlék van! mi fáj s mi kér. —
. . . Fát olték . . . melynek minden kikelet
Hozza virágát és gyümölcsét . . .
— Hálátlan a világ s az emberek;
Csak a természet hű, igaz, szelid! —

S most társaim közt járok szüntelen,
Hol irigység, dolyf s boszuvágy kísér;
Mérgek kígyók csuszálnak keblemen;
S egy tiszta sugár itt-ott alig ér! —
Az óra fogy . . . s ha majd búcsút veszek,
Az ég hullassa csak rám könyveit! —
Hálátlan a világ s az emberek;
Csak a természet hű, igaz, szelid! —

Benedek Aladár.

Földalatti csata.

(Rajz a bánya-életből.)

A Kirnikhegy Verespatakon nagyon nevezetes egyhegy. Alakjára nézve olyan ugyan, mint a többi, s épen oly kopasz, mint a vidék más hegyei, hanem akárhol kezdjen turni és furni az ember: aranyra talál benne. Ebben áll nevezetessége. Meg abban, hogy ezredévek óta még nem bírták kifosztani kincseiből. Az akaczirok kora óta folytonosan zsákmányolják.

Ez a nép volt állítólag az őslakós Er-

délyben. Emlékeket nem hagyott maga után, és csak mint homályos tündérok szerepel Erdély történetében. A mi e nép előtt volt, az még a tündérkoron is túl esik; az emlékeket teljesen hallgat arról. Hanem az akaczirokról beszéli egy római író, hogy „Erdély földén laktak és aranyban gyönyörködő nép vala.” Utódaik a dákok. Ezekről már beszél a Kirnikhegy is és vidéke, mely egy régi borzasztó rombolásról tesz tanúságot. A mikor a dákok elnyomattak a rómaiak által — ezrenként veszték el itt a terhes munkában. A hódító Róma, mint rabszolgákat, bányamunkára kényszeríté a dákokat s tüzelt és eczettel sütötte-főzte a Kirnikhegyet, hogy — mint egyszersmind kalmárnép is — birtokába keríthesse kincseit. Még ma is művelik e hegyben a rómaiak által kezdett bányákat, és réges-régen felhagyott bányákban még ma is találunk római alattvalók szerződéseire.

Régi história ez. Hanem a Kirnikhegyben mégis van még arany. Akaczirok, dákok, rómaiak rég letűntek — de a Kirnik még sincs kizsákmányolva. Pedig nemesak az akaczirokról mondható el, hogy aranyban gyönyörködő nép. Korunk mit sem vethet szemére a réginek. Ma magyar, angol, oláh, német, francia turkál-bujkál a Kirnikben, mert az aranyban nem kevésbé gyönyörködünk ma is. És még ezek is, még ma is találunk benne aranyat, néha fontokkal, néha mázsával, — de mindig annyit, hogy egy 40,000 lakossal bíró vidéknek életmódját képezi a bányászkodás.

Az igaz, hogy belül furesán néz ki ez a Kirnik. Ugy összevissza van furva, mintha a labirinthust vették volna mintául. Valóságos hangyaboly; azzal a különbséggel, hogy ez, a természet-búvárok állítása szerint, valóságos rendezett nagy város, mindenestre rendezettebb és rendszeresebb, mint Pest. Én ugyan nem vizsgáltam soha egy hangyaboly tervét, azon egyszerű okból, mert ha az ember vizsgálni akarja, előbb szét kell az egészet — rendezettségével együtt — hánynia; de a Kirnikben már annál többet bujkáltam, s tudom, hogy ha az ember tízszer meg be egy lyukon: tízszer jó ki más-más lyukon, a hegy ellenkező oldalában, vagy a tetején, vagy a tövében; s még akkor is készen lehet rá, hogy tizenegyedszer meg épen nem jó ki.

Abban a korban, a midőn minket civilizálni akartak, az összbírodalom bányaügyeit igen „okos” „tudományos” doktorok vezették Bécsből. A systema embereinek sehoggy sem fért fejükbe, hogy így minden systema nélkül foly a Kirnikben és vidékén a bányászat. Kemény rendelet ment tehát a bánya hatóságai tisztviselőknél, hogy térképezzék a Kirnikben folyó bányaműveket. Az első tisztviselő, kire a sors s szerencsétlen csapást mérte, inkább megszökött a munka elől. A második öngyilkos lett, a harmadik megőrült, a negyedik . . . no, a negyediknek már nem lett semmi baja, mert akorra már a mi civilizátoraink szöktek meg.

Hát itt már ősi szokás szerint csak úgy van, hogy ha nekem eszembe jut, hogy a szomszédom háza alatt arany van, vagy hogy a pinczejéből bányát nyithatok: elmegyek a bánya-kapitányhoz, elmondom neki szándékomat, lefizetek 2 frtot, ezért kapok turzás engedélyt, megmutatom a szomszédomnak, mondván:

— Barátom, a te házad ugyan a te házad, s te ugyan király vagy benne, hanem most az egyszerű én lerontom, kifizetlek ennyivel és ennyivel, ha nem vagy meglegedve, menj és perelj be, — vagy ha jobbnak tetszik, adok neked egy részt a bányából, melyet itt nyitok a házad helyén, mert nekem az jutott eszembe, hogy itt arany van.

Igy tett Marián Dumitru is Gyeurel Pávell. Kitéte a saját házából és a pinczejét kitérdítette, más szóval bányát nyitott a Gyeurel háza alatt.

Gyeurelnek mit volt mit tennie, mint odább állnia; maga is bányász levén, tudta hogy ez így volt emberemlékezet óta, sőt apjától többször hallotta, hogy nagyapja ezt a házat csak úgy építhette, hogy egy más ember lakásának padlásából nyitott bányát a hegybe, a mi aztán igen jól jövedelmezett.

Gyeurel hát parasz és kifogás nélkül elkotródott a saját házából; de azért valahányszor vasárnaponként a templomba ment, soha sem felejtette el néhány mertánye által kérni az istent, hogy már azt a bolondot meg ne cselekedje, hogy Marián Dumitrunak épen ott adjon aranyat, a hol az ő saját tűzhelye volt. A korcsmában pedig vasárnap délutánonként nevette a Marián bolond esztét, a ki családja minden vagyónát beleverte egy régi haszontalan bányába s most látván, hogy ott nem boldogul, eladta a régi nagy vagyon utolsó foszlányait és beállt „Kofaragónak.”

— Kofaragó lesz belőle frátyék! meglásatok! — mondá gyakra a korcsmában hasonszörű cimboráinak — feleségének és gyermekeinek fog árkeresztet faragni, — a kiket bolond esze által tönkre tett, mert az én házom alatt ugyan aranyat nem fog találni, különben, — ha volna — megtaláltam volna én már eddig. . . .

Marián nagy erőfeszítéssel folytatta az új bányát, melybe belekezdett. Van valami végerszerü ebben a bányászkodásban. Az ember nem bír lemondani róla. A ki nem szívta magába már gyermekkorában a bánya nedves gőzét, abból soha sem fog valódi bányász válni. A bányásznak leghibebb barátja az a halványan pislogó mécs, mely folyton csak oda csalogtatja, a hol a végnélküli setétség uralkodik. Vannak régi családok e vidéken, kiknek vérévé vált a bányászkodás, pedig a családi emlékeket fenntartja, hogy egyetlen egy sem mult ki e család férfitagjai közül természetes halállal; valamennyi a földalatti odukban lette sirját, egyiket elnyelte a szakadás, vagy a feneketlen akna, a másikat egy meglazult kődarab zuzta agyon, a harmadik fölött összeomlott a bánya és elevenen temette oda. Talán épen e családi hagyomány képezi azt az erős köteléket, mely őket e veritékes munkához köti. E családoknál a bánya a közös temető. A dedunoka nem retgett ott aludni örök álmát, hol az ősi pihen — arany sírban. Ezek a valódi bányászok ritkulnak ma. A rideg tapasztalás, az élet tanítása változtatott egyenlített itt is; sok ma a föld kizsákmányolását csak addig üzi, míg munkáját áldás kíséri, — s ha a földalatti kutatásból keveset megtakaríthatott, más nyugodalmasabb, reményben kevésbé dús, de kevesebbet is kockázatos életmód után lát: elköltözik e vidékről, — a hol dúsgazdag, de talán koldus is válhat belőle. Ezek nem valódi bányászok: már vert pénz és nem termés arany; sokat csiszolt rajtuk az idő s a kor s az élet kérelhetlen logikája; ezekben nincs eredetiség.

Marián még egyike a régi, valódi bányászalakoknak. A vidék hagyománya fenntartja még, hogy családja a leggazdagabb volt az egész környékben. A bánya, mely akkor e családé volt, a leghibesebb vala. De a roppant vagyon aztán lassan-lassan szétzúllott. A bánya, mely néhány évig mesés gazdag volt, értéketlen lett, nem jövedelmezett semmit, sőt a bele fektetett munkát sem fizette meg. Daczára értéketelenségének, daczára rosztásának a Marián család nem hagyta fel. A bányászt úgy is csak a remény élte és csak

Garibaldi.

a sors kérelhetlen, kitartó mostohaága kényszeríteti arra, hogy abba hagyja azt a bányát, mely valaha jó volt.

A mikor e bánya Marián Dumitru szállt, akkor már ki volt fosztva kincseiből s évtizedeken át csak folytonos költségébe került a művelőnek. De ő nem tudott megválni tőle, még akkor sem, midőn a családi vagyon utolsó maradványait volt kénytelen eladni, csak hogy tovább folytathassa e bánya művelését. Mint gyakorlott bányász azonban be kezdte látni, hogy a régi bánya határa ki van már éve, az értékes erek és rakodmányok a sok évi művelés folytán ki vannak zsákmányolva, s bár nem mondott le arról, hogy még itt is megkapja munkája jutalmát — mert a valódi bányász soha sem mond le a reményről! — bányája szomszédságában új határt keresett: ennek folytán nyitott aztán új bányát Gyeurel telkén.

Gyeurel Pável a hegy tulsó oldalában bányászkodott. Régi felhagyott bánya volt az, a hol ő kereskedett, valóságos vakandurás, csak a bejárata mutatott némi rendszerre, mert azt még a rómaiak kezdték volt a dákok rabszolgák által. Beljebb aztán olyan volt e bánya, mint egy csepkőbarlang, melynek képződése kalandos és szélszélyes. Nehol csak földhöz lapulva, csuszva juthat keresztül az ember, aztán tágas terembe ér, melyből messzszármra zsákmányolták ki az értékes málláskövet: e terem föl fel és le szűk, keskeny lyukak nyílnak szerkeszték, melyekben az elágazó aranyereket követték, kik nemzedékről nemzedékre bányászokdtek e helyen.

A vulkánikus képződés szélszélyesebb e vidéken, mint bárhol a világon. Így történt, hogy Marián és Gyeurel — a nélkül hogy tudták vagy sejtették volna — két külön bányában ugyanegy eret hajtottak; Marián az egyik, Gyeurel a másik végét kapta meg. S az ily esetek valaminth akkor, úgy ma sem rendkívüliek a Kirnikben, hol nagy levén a bányászkodással foglalkozók száma, az állam nem érvényesítheti a nagy határokat, hanem 12 ezer négyszög öl helyett 7 ölös bányahatárokat kénytelen adományozni.

Ily kis határok mellett természetes, hogy hamar elérí a végét a bányász. A mi azonban van, az már nem az ő bírodalma többé, hanem a másé, s törvény szerint neki a saját bányája határait túl kutatnia nem szabad. Ámde a földalatti nem oly könnyű a határki-jelölés, mint a felszínen; ahhoz magasabb szakképzettség és mérnöki gyakorlat szükséges. S minden bányásznak megvan az a jó tulajdonsága, hogy azt, a mi a föld alatt van, közönsék tekintvén: földalatti határméresekkel nem sokat bajlódik; hanem kutat arra és ott, a merre és a hol őstőtte szerencsét sugall, nem sokat törődve azzal, ha nem a más hatarából hozza-e ki a kincset. Ugyis a föld alatt, meg civilizátoraink fénykorában sem volt valami erős policzia.

Gyeurel már rég túljárt a maga határán, mikor Marián az ő házhelyén bányát nyitott. Az ér, mely a Gyeurel bányájának főhajtását képezé, balra kanyarodott, aztán fölfelé tartott, s így természetes, hogy Gyeurel nem tájékozhatta magát az iránt, hogy vajjon ki ért-e már a maga hatarából, de meg nem is sokat törődött vele, mert a közvetlen szomszédságában fekvő földalatti világn mindaddig, míg Marián legujjabban fel nem kérte, művelés alatt nem állt, tehát uratlan határ volt.

A mióta azonban Marián megkezdte s a kétségbeesés erőfeszítéseivel folytatta új bányáját, okvetlenül egymásra kellett találniok a földalatti. Az ér, melyet a földszínről hajtani kezdett mind a kettő a Kirnik bel-seje felé, mulhatlanul mielőbb egymáshoz vezetted őket. (Vége követ.)

Lapunk nem először foglalkozik most Garibaldi élete s jelleme vonásaival. Az olasz egység s szabadság hőse, ki, ha kiüzdeni kellett, mindig helyt állott, s ha a dicsőség vagy osztozás követtezett, mindig félrevonult, napjaink történelmének talán legnépszerűbb, s méltán népszerű alakja. Szellemi képe az „ember” nemes és eszményi vonásait viseli magán, s jól esik e képen merengeni és nevére emlegetni, az érdekes anyagiasság e korszakában.

A caprerai remetét a szabadság hívó kiáltása kiszólította szigeti magányából, s szélszélyben forgó Franciaország oltalmára; s ezzel a közfigyelem, mely oly könnyen hűtlenné lesz a szerepléstől visszavonuló hőseihez, ismét fel fordult. A „Vasárnapi Ujság” is, a közfigyelem tárgyait követvén, egy új arcképét hozza im a hőnek, s hozzá keretül futólagos vázlatot a hő életéből.

Garibaldi jelleméről rövid hirlapezikben hű képet nyújtani, s e nagy alakot bele akarni szoritani, hű vállalkozás volna. A ki a történelmet csinálja, azt csak a történelem képes méltólag felütnetni.

A mit mi adhatunk, az csak futólagos elsorolása azon nevezetesebb momentumoknak, melyeket e csodás jelenség élete felmutat. A tetek különben ékebben beszélnek, mint bármilyen nagy szavak.

Garibaldi hatvanhárom éves, élete hasonlít a Mahomedéhez, melyről Voltaire azt mondta, hogy „szakadatlan küzdelem.” Nizza szabad ege, mely alatt született, már zsenge ifjúságában bele plántálta lelkébe a szabadság rajongó szerelmét. Még alig volt 25 éves, mikor már részt vett Olaszország legnemesebb férfainak munkálkodásában, kik Mazzini alatt Italia felszabadítását és egyesítését tűzték ki célzóluk, s midőn e szent törekvés hajótörést szenvedett, menekülnie kellett hazájából. Nem akart ember szolgálja lenni, hogy leheszen szolgálja az emberiségnek s Dél-Amerikába hajózott, hol Rio-Grande do Sul köztársaság szolgálatában tekintélyes katonai tehetség hírnevét vivá ki magának.

1848-ban egy jótékony áramlat rezgé át egész Európát: a szív dobogni, az agy gondolkozni kezdett, s a lelkek megteltek öntudattal, szabadság-vágygyal. Az ujkor eszméi rohamos hódítást tettek mindenfelé. Garibaldi Európába jött, hogy részt vegyen elvei diadalra juttatásában, de nem nyílt alkalma úgy használni ügyének, mint szeretett volna. 1849-ben a római köztársaság szolgálatába lépett, hol az időben Mazzini volt a Triumvirek egyike. Az örök város védelmében tevékeny részt vett, s akkor kezdtek úgy ismerni, mint egy, a vakmerőségig bátor, vitéz, körültekintő tábornokot. Garibaldi hősiessége nem menté meg az ügyet, kicsiny volt az igazak tábora, s midőn északi Olaszországban oly szerencsétlen kimenetele lett a háborúnak, — ő fogságba esett s mint államfolygot Maddaleno szigetére vitték.

A tettvágyó, nyugtalan lélek itt önmagára volt szorítkozva. Rab volt, szemmel tartva minden lépten-nyomon. S akkor kezdte meg a szabadságot élete egész hevével szeretni, mikor elvesztette azt. Valódi cincinatúsi életet élte: halászott és vadászott. Ekkor ismerte meg Caprerát is, azt a kis szigetet, mely később tartózkodási helye lett, s mely ő általa lett híressé.

Szabadságát visszanyervén, újra Amerikába ment s kereskedést kezdett üzni. Nem neki való dolog volt az, nagyon szerette az embereket. Így történt, hogy habár rendkívül óvatos volt minden ügyletnél, csak nagyon szerény vagyónkát bírt összehazeni.

E kis vagyomból 1854-ben megvette Caprera északi részét, hol csendes magányban élt a mezei gazdaságnak és családjának. Maga szántott, maga vetett, s e csendes foglalkozás közt találta őt az 1859-ki háború. Garibaldi rögtön felcserélte az ekét karddal s beállott a hazáját védők sorába. Az alpesi vadászokkal, kiknek parancsnoka lett, kezdte meg a csatározást. Megjelent, a hol nem is gyarinták, eltűnt a tulnyomó erő előtt, elfogta a kisebb csapatokat, katonái, kik „il padre“-nek, atyjoknak hitták, éltek haltak érte, s nem volt oly nyaktörő veszedelem, melybe vakon rohantak volna az istenített vezér után.

A hirtelen megkötött villafrankai béke arra bírta Garibaldit, hogy visszalépjön a király szolgálatából.

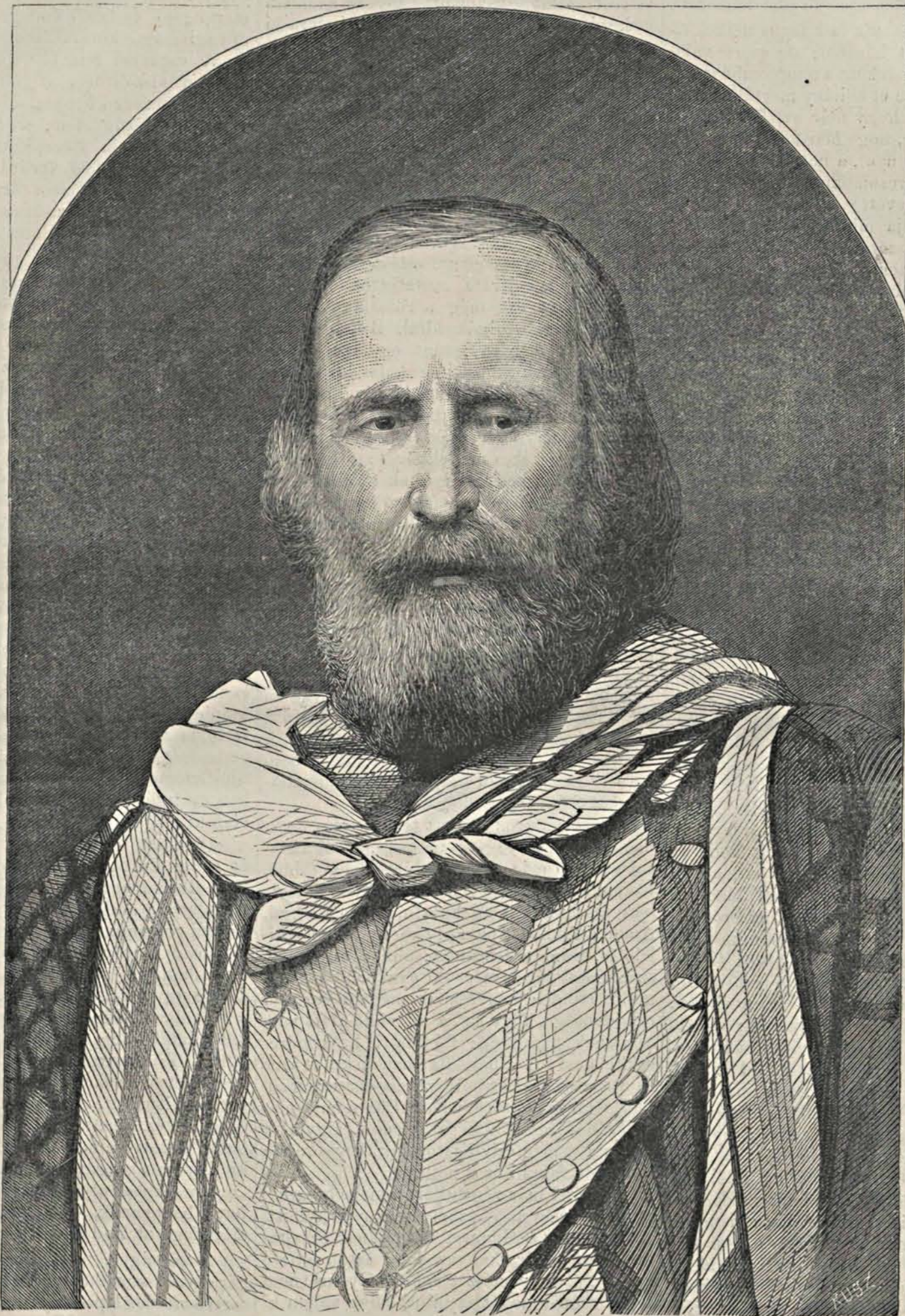
De azért a haza szolgálatában megmaradt. 1860-ban vitte ki azt a dicső tettet, melyhez hasonlót nem mutat föl a történet.

Ezer hős élén Genuában hajóraszállt, azzal a szándékkal, hogy ő most országot megy foglalni, mely hazájának jogos patrimoniuma s elkergeti a királyt és dinasztiaját, kik azt bitorolják. Háborút indít egy király ellen, kiknek nyolcvanvázoranyi katonája van, mint neki. Szédítő vakmerőségű vállalat!

És ők megindultak, kikötöttek Szicília partjain, Marsalánál, megütköztek II. Ferenc napolyi király hadaival, s azok eszeveszett futásban kerestek menedéket az ezer hős előtt.

Innen kezdve a diadaloknak hosszú sorozata volt egész útja. Bevonult Palermóba s

otta zsarnokság által sanyargatott nép örömradiállal fogadta. Térdre borultak előtte, mint egy rég várt megváltó előtt. A Bourbonok dinasztiaját a nép örömmujongása közt trónvesztetnek nyilatkoztatta s át vette a diktatúrát. Ekkor átszállt Calabriába, győzelmet győzelemre halmozott, s mint a két Szicília diadalmas diktátora bevonult Nápolyba, a székvárosba szept. 7-én.



Garibaldi József.

A nép királyi kiáltvánki Viktor Emanuel, letette a diktatúrát, és — visszatért az eke mellé.

Ily jellem nagysága előtt méltán leborulhatott nem a király, nem az olasz nép, de egész Európa. Az önzetlenségnek, nemeslelkűségnek ily példáját nem látta ez ideig senki.

Határtalan hatalmu ur, minden lehetett

volna. Az egyedül általa egygyé lett nemzet megadott volna neki mindent lelkesedésében. Ő nem fogadott el semmit. Mikor megkínálták „Olaszország első polgára“ czimével, azzal utasította vissza, hogy ő nem akarja, hogy Olaszország polgárai közt különbség legyen, Olaszország polgára legyen első valamennyi.

Visszament caprerai magányába az eke mellé, kecskéi közébe. Újra az lett, a mi előbb volt: koldus. Igen, koldus, de oly koldus, a ki koronákat osztogat a királyoknak. Mindig nagyobb az, a ki ad, mint a ki elfogad.

Ő boldog volt szegényes magányában. Életének álmát, az olasz egyiséget, valósulni látta. Olaszország megkapta Lombardiát, a két Sziciliát és Vencziát. De volt egy, a mi az ősz vezér álmait háborgatta. Az, hogy az ő hazájának fővárosanincs.

Test sziv nélkül. Itália közepén ott volt Róma és az exarchatus, szabadságellenes cselszövényeivel s a mai korbá nem illő őszes intézményeivel.

E gondolat nem hagyta aludni a testben megtört, beteg, öreg embert. Kiadta a jelszót: „Roma o mortale!“ „Róma vagy halál“, s egy hős csapat élén megindult elfoglalni Olaszország szá-

mára, a mi Isten és ember előtt úgy is az övé.

S mi történt, ugyanaz a király, a kinek ő koronát adott, ugyanaz a király — a francziák császáranak parancs-szavára saját poroszloít küldé ellene. Olaszország királya, Olaszország egysége ellen, Olaszország legnagyobb fiára sereget küldött!

Aspromontenál történt a találkozás

1862. aug. 29-én. Garibaldi parancsot adott katonáinak, hogy ne löjjenek. Olasz vért nem akart ontani. De katonái közül sokan löttek a zsoldosokra, mire ezek sortűzzel felgyújtották. S az ősz vezér szerezte meg a golyót kapott lábába, arany koronáért ólom golyó! Valóban királyi csere. Garibaldinak nagyon fájt az, hiszen az a golyó olasz golyó volt. Tisztjei fölsegítették. Az ellenséges csapat vezére Pallavicini, kalaplevéve közeledett hozzá, s a legnagyobb tisztelettel kérte kardját. Az öreg szomoruan adta át. Azt a kardot, melyet mindig Olaszország dicsőségére forgatott!

Sikáig volt beteg, élete is veszélyben forgott. Egy időben arról is beszéltek, hogy le kellend vágni a lábát. Ki tudja a test

szenvedett-e többet a seb miatt, vagy a lélek! Végre mégis felgyógyult s újra folytató az egyszerű földműves életét. De az a gondolat még sem engedte nyugodni. Tehát azért küzdött, fáradott, szenvedett annyit egész életében, hogy lelke forró vágya, hazája egysége befejezetlen maradjon? Nem! 1867-ben újra megindult Róma ellen.

Az olasz király nem merte megismételni a hálátlanság ama páratlan példáját, melyet Garibaldi ellen elkövetett. Olasz szurony nem állta útját sehol. De Róma falai alatt francia chassepot-ok fogadták, melyeket akkor próbáltatott meg emberen először a francia császár, s me-

lyek a parancsnokló tábornok szavai szerint valóban „csodákat műveltek.“ Sok derék vitéze esett el Garibaldinak Mentánánál nov. 3-án, s ő, a ki vakmerő vitéz-

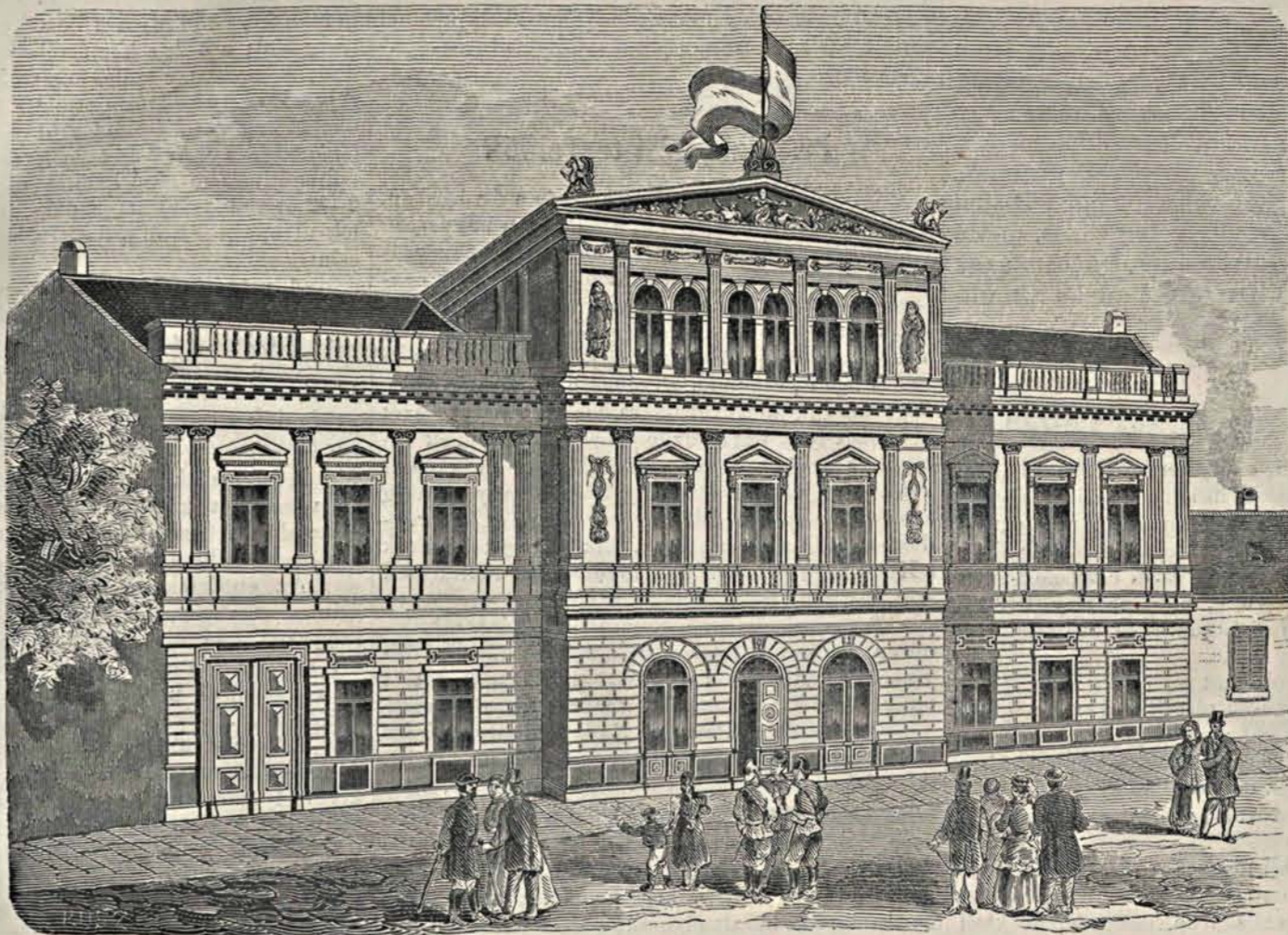
tási törekvései érdekelték első sorban. Nem volt az a szabadságra törő kis nép, melylyel ne rokonszenvezett, s nem volt az az emberiségi mozgalom, melyet erkölcsi támogatásával ne segített volna. A kandidáták, görögök, lengyelekhez intézett manifesztumai nemzeti kincsekké váltak e népek kebelében; a lausannei békekongresszus s a genfi szabadság liga tiszteletbeli elnökévé választotta.

Az erély és szelidség, a szigor és szívjóság, a nagyratörés és apróságokra kiterjedő gyöngédség alig párosult emberben valaha szerencsésebben, mint ő benne. Valódi oroszán, a kinek galambszíve van. Nagy ember és becsületes ember együtt — a mi igen gyakran kizárja egymást.

A beteg, sokat hányódott ember megifjodott, a mint meghalotta, hogy Franciaország lerázva magáról a közel husz éves császárság nemzet-zsibbasztó átkát, kibontá a szabadság lobogóját s most mint szabad köztársaság, készül az élet-halál-harczra a betörő ellenség ellen. Elfeledé hatvanhárom éves korát, nem gondolt sebeivel, a hatalmas lélek, megparancsolá a beteg, törődött testnek, hogy most egészséges legyen, eldobá magától

Azon volt, hogy minél kevesebbet tudjon felőle a világ. De ő azért figyelemmel kísérte a világot. Mi sem történt a nélkül, hogy ne értesült volna felőle s különösen a nemzetek solidaritási, szabadság és humani-

a mankót, s felragadta azt a kardot, mely mindig a jog, az elnyomott igazság, a szabadság és emberiség eszméjéért harczolt, s az aggastyán, derék, halálig hű kis csapat élén, fiaival, vejével együtt kiment Francia-
sával ne segített volna. A kandidáták, görögök, lengyelekhez intézett manifesztumai nemzeti kincsekké váltak e népek kebelében; a lausannei békekongresszus s a genfi szabadság liga tiszteletbeli elnökévé választotta.



Nemzeti tornacsarnok Pesten.

sége daczóra nem volt soha barátja a csel-talan vérontásnak: eredménytelenül visszavonult, beteg, testben, lélekben megtörve, caprerai tüzhelyéhez.

A beteg, sokat hányódott ember megifjodott, a mint meghalotta, hogy Franciaország lerázva magáról a közel husz éves császárság nemzet-zsibbasztó átkát, kibontá a szabadság lobogóját s most mint szabad köztársaság, készül az élet-halál-harczra a betörő ellenség ellen. Elfeledé hatvanhárom éves korát, nem gondolt sebeivel, a hatalmas lélek, megparancsolá a beteg, törődött testnek, hogy most egészséges legyen, eldobá magától



A tervezett pesti fősugarút.

Pesti képek.

Bolt-őr.

Ember, a ki nem önmagáért az, a mi; a kinek másban, nem önmagában van az életföltétele. Ember, a ki tudja, hogy ha nem volna tolvaj a világon, ő lehetne csizmadia, kefékötő, timár, rongyszédő, vagy akármilyen más, de semmi esetre sem lenne — bakter. Mert a hol nincs kitől őrizni valamit, minek ott az őr?

Szomorú tudat, hogy tolvajoktól függ az ember existenciája! S azért, azt hiszem, a bakterek sokat imádkoznak, hogy az Isten éltesse sokáig azokat a jó tolvajokat, a kik az éji őröknek kenyeret adnak.

Biz ez viszás egy állapot, de még itt nincs vége a kalamitásnak!

Az éji őr olyan ember, a ki őriz. Vagyont őriz. A vagyonbiztonság páriája. Az a vagyon, melyet őriz, nem az övé. Mások felett őrködik, hogy maradjanak meg gazdagoknak. Azt a szétvetett lábú kartalan deszkaszékét, melyet a szegény bakter falu végén, vagy fővárosi pinczezugban a magáénak nevez, — azt bizony még tüzelőnek se lopja el senki.

A megtestesült önzetlenség, daróciszürbe vagy báránybundába öltözött önmegtartózkodás.

S még itt nincs vége! A bakter az az egyetlen becsületes ember a világon, — mert a tolvajt és diplomatát nem számítom a becsületes emberek közé — a kinek este virrad. Ő neki akkor kezdődik a reggele, a mikor más nyugodni megy. S mikor a szél ölmos havat fú arcába s a hideg átjárja csontját, velejét, a szegény éji őr rongyos bundáját összefogva didergő mellén, szomorú ábrándokba merül, és elálmodozik meleg szobáról, puha, pelyhes ágyról a jég-oszapos eresz alatt. Nagyai alig mernek nyújtózkodni egy szerény pokróczig.

Oh ti oda benn a bársony-pam-lagokon, lobogó kandalló mellett, illatos szivarfüst fellegében, a kik belebámultok a kékes lángba, mely melegítő muszka-theat forral számokra: mit tudjátok ti, mi az: künn állni a fagyon, védermesztő, csonthasgató hidegben.

De ez mind még semmi! Az éji őr az az ember, a kinek tűzhelye sines. A koldus meghuzza magát könyörülő emberek istállójában, a cigány fujatójával meleg tüzet gerjeszt a sárkunyhóban. Még ellenábas, a tolvaj is talál itt ott egy-egy meleg keblet, mely teste-lelke fagyát felengeszteli. Ő az egyetlen, a ki az utcán lakik. Minden éjjel, télen-nyáron. Még a vadállatok is jobb dolga van: a medve télen barlangban lakik.

A falusi bakter, az még kis-király a fővárosihoz képest! A faluban ő az óra, ergo: auktoritás. Unalmában, saját és a másik gyönyörűségére, kedvére fújhatja el azt a félezer éves notát, úgy éjjel után két órakor:

„Tízét ütött már az óra.

Isten segits minden jóra!

Elmesz a nyugodalomra.

De nem adatot tudodra:

Rosra ébredsz avagy jóra.

Tízét ütött már az óra.“

Aztán meg egy-egy néveste, egy-egy disznótör is csak akad hébe-hóba. A falusi embereknek jó szívük van. Nem engedik, hogy valaki dideregjen odakünn, mikor ők majd kigyuladnak a külső, belső melegtől. Beszéljék a szegény baktert egy kanál meleg leveles, egy korty tüzeztő borra, ott is marasztalják: „hiszen majd elkialtja kelmed azt a tüzet holnap is.“

A fővárosi bakter élete rideg, sivatag. Egyik lámpától a másikig, tempós, visszhangos lépéssel, mintha masina volna. Néma, mint a hal. Nem szól senkihez, s ha megszólítják, csak mutat. Néha megtagogatja a gondjaira bizott boltok lakatjait, nincs-e valami hiba? S akkor hóna alá kapja az ormótlan alabárdot, s hatvan lépés jobbra, hatvan lépés balra: az az egész élet.

De van mégis két ember, a kivel a pesti bakter is szóba áll, s ez a rézég, és még pesti bakter. A milyen divat, hogy az öreg béres többnyire János, a kocsis Janosi, a pinczér meg Jean: ép oly divat, hogy a pesti bakter Ferencz. Ha Ferencz konkurrál éji őr állomásra: biztos lehet, hogy előnye van a Mihályok, Máték és Ignácok felett.

Megesik, hogy mikor az egyik Ferencz jobbra, a szomszéd Ferencz épen akkor balra teszi meg a maga hatvan lépését. Ilyenkor aztán összesség a két torzonborz bajszú, alabárdos Ferencz s egy álló óráig is eltart a konferencia. Viheti a boltot akárki akár Halifaxba.

A másik ember, a kivel a bakter nem restel szóba állni, a pityókás ember. Ki ne ismerné azt az adomát, mikor az éji őr megszólítja a támolygó juristát:

— Hát illik az, tisztességes embernek éjjel után négy órakor menni haza?

A jogász meg visszafel:

— Hajszó én még nem megyek haza.

Avagy mikor Beóthy Laczi kissé fölmelegedve, torakon ragadta a jámbor ezerberust:

— Gazember, hol lakik Beóthy Laczi?

— Hiszen az ur maga Beóthy Laczi!

— Hát illik az, tisztességes embernek éjjel után négy órakor menni haza?

A jogász meg visszafel:

— Hajszó én még nem megyek haza.

Avagy mikor Beóthy Laczi kissé fölmelegedve, torakon ragadta a jámbor ezerberust:

— Gazember, hol lakik Beóthy Laczi?

— Hiszen az ur maga Beóthy Laczi!



Pesti bolt-őrök. — (Jankó János rajza.)

— Azt ugyis tudom, te számár, de azt nem tudom, hol lakik az az ur?

Ilyen élményeik vannak a pesti bolt-őröknek! kik soha se biztosak a fölül, hogy valamelyik szűgleten nem vet-e hurkot nyakába valami csirkefogó.

A váci-utczában még csak megvannak a szegény éji őrök. Nincsen ablak a földszinten, csak boltajtó. Ott se lát, se hal. Magába vonul s él belső világának. De mit érezhet a külvárosi őr, a kinek családja ki tudja merre van, karácson estéjén, ha benéz egy boldog házi nép alacsony ablakán s látja mennyire örülnek azok odabenn annak, a mit a Jézuska hozott!

Segit a hideg azon is. Jégkéreggel veszi körül a szegény éji őr szívét. Máskülönbent meg kellene szakadnia.

Egyveleg.

** (A magyar borkivitel és a háború.) A magyar borkereskedés érdekében nevezetes figyelmettesít tess közzé egy hazánkfia (K—y), a ki e téren csaknem egész Európában, sőt Ázsia és Afrika egy részében is tapasztalatokat szerzett s

mestere, a szeg-záruú születésű Schwartz Alajos bécsi nagykereskedő volt, ki boltonasból millió-náriussá lett, New-Yorkban, Kairoban, sőt Eszkudar köztársaságban is főközlettel bír. A „Hon“-ban közölt cikkében a magyar bor jelentőségére nézve következő adatokat emlit fel: Franciaország évi bortermése tesz 70 millió akót, Magyarország Ausztriával 40 milliót, Spanyolországé 8 milliót, Olaszországé 8 milliót, Portugall 5 és fél milliót, az egész német vámegegyesíté 3 milliót, Svájcé 1.600.000 akót, Görögországé 500.000 akót, Oroszországé 200.000 akót. Az összes európai bortermelés tehát dr. Kolb legújabb összehasonlító statisztikai kimutatása szerint 136.800.000 porosz akó. A világ többi részeiben mennyiségileg és minőségileg is alig figyelem érdemlő a bortermelés. Amerikában és Ausztráliában ugyan utóbbi időben szép sikerrel kezdték a szőlőművelést, és pedig dícsérettel mondhatjuk, hogy mindkét világrészben főleg magyarok adták e művelési águnk lendületét: Kalfornióban Haraszty és Melbourne-ben Vékey Zsigmond, a ki 1849-ben a komáromi kapituláció után kibújdosván, az ausztráliai bortermelő társulat tükára lett. Magyarország, noha a mennyiség tekintetében második bortermelő osztály, a nemzetközi kereskedelemben igen alárendelt szerepet játszik. A majdnem 134 millió porosz akóra meg a miránk nézve kétezerezzel. Midőn évekkal ezelőtt ünnepet szenteltünk a szőlőművelés örökösének, Shakespearenak, ez ünnep egy lépéssel közelebb hozott bennünket ama nemzetosporthoz, melynél a közös műveltség kiegyenlítő a családok különbségét, melyből származásukat vették. Emlékünnepet szenteltem most Beethovennek, kit az egész művelt világ közös kincsének tart, ez irányban tettünk meg egy lépést.

Az ünnepély két estéje a nemzeti színházban folyt le; a harmadik a városi vígadó nagy termében. Szerdán, decz. 14-kén Göthe „Egmont“ című drámáját adták a nemzeti színházban, melyhez Beethoven irt zenét. A színház egészen ki volt világitva és a fölemelt helyiárok daczára zeufóltság tele. „Egmont“-ot, a német színházak e gyakran elővett ünnepi darabját, az alkalmossal láttuk először a nemzeti színpadon. A benyomás, melyet a közönségre tett, épen nem volt kedvező és színészeink minden igyekeztük daczára is hátatalanul mondták el azt, a mi csak az olvasóra lehet hatással. De „Egmont“ nem is tartozik Göthe legkitünőbb darabjai közé. A méltóság teljes niederlandi gróft, kinek népszerűségét a saint-quantini és gravelineti diadalok szerzették, melyek által Fülöp király részére döntötte el a háború kockáját, lezárítja a magas talapzatról, melyre a történet állította és úgy mutatja be, mint egy, a népek imponálni tudó, kalandorszerű férfit. Minő elemét dobta el magától Göthe a tragikai hatásnak: a vítétség dícsőfényének helyét, mely a történet Egmontjának homlokát köríti, a népszerűség ócsorítja foglalja el nála; a botor, de nemes bizalomét, mely Fülöp király győztes hadvezérével a neki sokszorta lekötözött zsarnok törébe és a vérpadra vezető, könnyűvérű hiszékenység; koldusbotra jutandó hitvesét és gyermekeit, kik zokogva karolják el Alba térdét, egy elcsodált polgárleány tehetetlen kétségbeesése. E hiányokért sok van a darabban, a mi kárpótolhat. Egmont annak, a minek rajzolva van, kitünő jellemkép. Leszállítatva a magas talapzatról, közlőrl és a legkisebb részletig lájuk minden vonását, Orániai Vilmos, Parmai Margit, Brackenburt és Clärchen mesteri esettel rajzolt alakok. A népjelenetek pedig oly kitünőek, az egyes alakok oly határozottan egyének, és mégis képesek egy egész kornak képét ábrázolni, hogy ezek ritkítják pártokat a világirodalomban. A magas gondolatoknak ezenfelül egész tárháza ez a dráma, melyek az előadás sobes folyamában sokkal kevésbé lehet élvezni, mint olvasva. Színészeink mindent elkövettek, hogy sikert biztosítsanak a darabban. Mindent megadtak, csak azt nem, a mit maguk se kaptak a muzsáktól. Igazán valami elszorított egy-egy ilyen igyekezettről tanuskodó előadás nagy színésznek nélkül!

Nem esoda hát, ha a közönség legnagyobb érdeklődéssel a felvonás-közöket kísérte, melyeket Beethoven zenéje töltött be. E bájos, bús és erőteljes, megrendítő és megindító zenét alig lehet festeni, csak hallani kell. Így a Clärchen halálát példázó gyászdal, midőn a színpadon egy szál gyertya föl-fellobog, küzd és kialszik, oly gazdag a leggyönyörűbb és költői szépségekben, hogy sokakat indított könnyekre. A zenekar, Huber karnagy vezénylete alatt, méltó dícséretet érdemel a szabatos és kifejező előadásért.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 51-ik számához 1870. decz. 18.

TÁRHAZ.

A Beethoven-ünnep.

— Deczember 14, 15 és 16-án.

Fővárosunk e hét három napján a kegyelet ünnepepét ülte. Egy valóban nagy ember emlékének szentelt ünnepet, kinek lángelméje a legtisztább gyönyör fényt és a vigasztalás jótékony melegét árasztja az egész művelt világra. A lángész alkotásai a szó közönséges értelmében ép úgy megfizethetetlenek, mint a napugrás; de hődolatra indított mindazokat, a kik valóban érik fényt és melegt.

Beethoven a szellem-világ azon néhány nagyságának egyike, kinek megadott, hogy jöttei legyenek az emberiségnek, életükben és holtuk után és mindenkor. Beethoven zenéjében minden érzés talál hangot; és minő hangot! Ez édesbús dallamok fölkeresik a fészékben elrejtőzött fájdalomt és megvigasztalják; fölkeresik az örömet, hogy vele együtt csapongjanak. Javítani, neméitnek és vigasztalnak. És hogy a zeneköltők e királyának százados ünnepepét üljük, az miránk nézve kétezerezzel. Midőn évekkal ezelőtt ünnepet szenteltünk a szőlőművelés örökösének, Shakespearenak, ez ünnep egy lépéssel közelebb hozott bennünket ama nemzetosporthoz, melynél a közös műveltség kiegyenlítő a családok különbségét, melyből származásukat vették. Emlékünnepet szenteltem most Beethovennek, kit az egész művelt világ közös kincsének tart, ez irányban tettünk meg egy lépést.

Az ünnepély két estéje a nemzeti színházban folyt le; a harmadik a városi vígadó nagy termében. Szerdán, decz. 14-kén Göthe „Egmont“ című drámáját adták a nemzeti színházban, melyhez Beethoven irt zenét. A színház egészen ki volt világitva és a fölemelt helyiárok daczára zeufóltság tele. „Egmont“-ot, a német színházak e gyakran elővett ünnepi darabját, az alkalmossal láttuk először a nemzeti színpadon. A benyomás, melyet a közönségre tett, épen nem volt kedvező és színészeink minden igyekeztük daczára is hátatalanul mondták el azt, a mi csak az olvasóra lehet hatással. De „Egmont“ nem is tartozik Göthe legkitünőbb darabjai közé. A méltóság teljes niederlandi gróft, kinek népszerűségét a saint-quantini és gravelineti diadalok szerzették, melyek által Fülöp király részére döntötte el a háború kockáját, lezárítja a magas talapzatról, melyre a történet állította és úgy mutatja be, mint egy, a népek imponálni tudó, kalandorszerű férfit. Minő elemét dobta el magától Göthe a tragikai hatásnak: a vítétség dícsőfényének helyét, mely a történet Egmontjának homlokát köríti, a népszerűség ócsorítja foglalja el nála; a botor, de nemes bizalomét, mely Fülöp király győztes hadvezérével a neki sokszorta lekötözött zsarnok törébe és a vérpadra vezető, könnyűvérű hiszékenység; koldusbotra jutandó hitvesét és gyermekeit, kik zokogva karolják el Alba térdét, egy elcsodált polgárleány tehetetlen kétségbeesése. E hiányokért sok van a darabban, a mi kárpótolhat. Egmont annak, a minek rajzolva van, kitünő jellemkép. Leszállítatva a magas talapzatról, közlőrl és a legkisebb részletig lájuk minden vonását, Orániai Vilmos, Parmai Margit, Brackenburt és Clärchen mesteri esettel rajzolt alakok. A népjelenetek pedig oly kitünőek, az egyes alakok oly határozottan egyének, és mégis képesek egy egész kornak képét ábrázolni, hogy ezek ritkítják pártokat a világirodalomban. A magas gondolatoknak ezenfelül egész tárháza ez a dráma, melyek az előadás sobes folyamában sokkal kevésbé lehet élvezni, mint olvasva. Színészeink mindent elkövettek, hogy sikert biztosítsanak a darabban. Mindent megadtak, csak azt nem, a mit maguk se kaptak a muzsáktól. Igazán valami elszorított egy-egy ilyen igyekezettről tanuskodó előadás nagy színésznek nélkül!

Az ünnepély két estéje a nemzeti színházban folyt le; a harmadik a városi vígadó nagy termében. Szerdán, decz. 14-kén Göthe „Egmont“ című drámáját adták a nemzeti színházban, melyhez Beethoven irt zenét. A színház egészen ki volt világitva és a fölemelt helyiárok daczára zeufóltság tele. „Egmont“-ot, a német színházak e gyakran elővett ünnepi darabját, az alkalmossal láttuk először a nemzeti színpadon. A benyomás, melyet a közönségre tett, épen nem volt kedvező és színészeink minden igyekeztük daczára is hátatalanul mondták el azt, a mi csak az olvasóra lehet hatással. De „Egmont“ nem is tartozik Göthe legkitünőbb darabjai közé. A méltóság teljes niederlandi gróft, kinek népszerűségét a saint-quantini és gravelineti diadalok szerzették, melyek által Fülöp király részére döntötte el a háború kockáját, lezárítja a magas talapzatról, melyre a történet állította és úgy mutatja be, mint egy, a népek imponálni tudó, kalandorszerű férfit. Minő elemét dobta el magától Göthe a tragikai hatásnak: a vítétség dícsőfényének helyét, mely a történet Egmontjának homlokát köríti, a népszerűség ócsorítja foglalja el nála; a botor, de nemes bizalomét, mely Fülöp király győztes hadvezérével a neki sokszorta lekötözött zsarnok törébe és a vérpadra vezető, könnyűvérű hiszékenység; koldusbotra jutandó hitvesét és gyermekeit, kik zokogva karolják el Alba térdét, egy elcsodált polgárleány tehetetlen kétségbeesése. E hiányokért sok van a darabban, a mi kárpótolhat. Egmont annak, a minek rajzolva van, kitünő jellemkép. Leszállítatva a magas talapzatról, közlőrl és a legkisebb részletig lájuk minden vonását, Orániai Vilmos, Parmai Margit, Brackenburt és Clärchen mesteri esettel rajzolt alakok. A népjelenetek pedig oly kitünőek, az egyes alakok oly határozottan egyének, és mégis képesek egy egész kornak képét ábrázolni, hogy ezek ritkítják pártokat a világirodalomban. A magas gondolatoknak ezenfelül egész tárháza ez a dráma, melyek az előadás sobes folyamában sokkal kevésbé lehet élvezni, mint olvasva. Színészeink mindent elkövettek, hogy sikert biztosítsanak a darabban. Mindent megadtak, csak azt nem, a mit maguk se kaptak a muzsáktól. Igazán valami elszorított egy-egy ilyen igyekezettről tanuskodó előadás nagy színésznek nélkül!

Az ünnepély két estéje a nemzeti színházban folyt le; a harmadik a városi vígadó nagy termében. Szerdán, decz. 14-kén Göthe „Egmont“ című drámáját adták a nemzeti színházban, melyhez Beethoven irt zenét. A színház egészen ki volt világitva és a fölemelt helyiárok daczára zeufóltság tele. „Egmont“-ot, a német színházak e gyakran elővett ünnepi darabját, az alkalmossal láttuk először a nemzeti színpadon. A benyomás, melyet a közönségre tett, épen nem volt kedvező és színészeink minden igyekeztük daczára is hátatalanul mondták el azt, a mi csak az olvasóra lehet hatással. De „Egmont“ nem is tartozik Göthe legkitünőbb darabjai közé. A méltóság teljes niederlandi gróft, kinek népszerűségét a saint-quantini és gravelineti diadalok szerzették, melyek által Fülöp király részére döntötte el a háború kockáját, lezárítja a magas talapzatról, melyre a történet állította és úgy mutatja be, mint egy, a népek imponálni tudó, kalandorszerű férfit. Minő elemét dobta el magától Göthe a tragikai hatásnak: a vítétség dícsőfényének helyét, mely a történet Egmontjának homlokát köríti, a népszerűség ócsorítja foglalja el nála; a botor, de nemes bizalomét, mely Fülöp király győztes hadvezérével a neki sokszorta lekötözött zsarnok törébe és a vérpadra vezető, könnyűvérű hiszékenység; koldusbotra jutandó hitvesét és gyermekeit, kik zokogva karolják el Alba térdét, egy elcsodált polgárleány tehetetlen kétségbeesése. E hiányokért sok van a darabban, a mi kárpótolhat. Egmont annak, a minek rajzolva van, kitünő jellemkép. Leszállítatva a magas talapzatról, közlőrl és a legkisebb részletig lájuk minden vonását, Orániai Vilmos, Parmai Margit, Brackenburt és Clärchen mesteri esettel rajzolt alakok. A népjelenetek pedig oly kitünőek, az egyes alakok oly határozottan egyének, és mégis képesek egy egész kornak képét ábrázolni, hogy ezek ritkítják pártokat a világirodalomban. A magas gondolatoknak ezenfelül egész tárháza ez a dráma, melyek az előadás sobes folyamában sokkal kevésbé lehet élvezni, mint olvasva. Színészeink mindent elkövettek, hogy sikert biztosítsanak a darabban. Mindent megadtak, csak azt nem, a mit maguk se kaptak a muzsáktól. Igazán valami elszorított egy-egy ilyen igyekezettről tanuskodó előadás nagy színésznek nélkül!

Az ünnepély két estéje a nemzeti színházban folyt le; a harmadik a városi vígadó nagy termében. Szerdán, decz. 14-kén Göthe „Egmont“ című drámáját adták a nemzeti színházban, melyhez Beethoven irt zenét. A színház egészen ki volt világitva és a fölemelt helyiárok daczára zeufóltság tele. „Egmont“-ot, a német színházak e gyakran elővett ünnepi darabját, az alkalmossal láttuk először a nemzeti színpadon. A benyomás, melyet a közönségre tett, épen nem volt kedvező és színészeink minden igyekeztük daczára is hátatalanul mondták el azt, a mi csak az olvasóra lehet hatással. De „Egmont“ nem is tartozik Göthe legkitünőbb darabjai közé. A méltóság teljes niederlandi gróft, kinek népszerűségét a saint-quantini és gravelineti diadalok szerzették, melyek által Fülöp király részére döntötte el a háború kockáját, lezárítja a magas talapzatról, melyre a történet állította és úgy mutatja be, mint egy, a népek imponálni tudó, kalandorszerű férfit. Minő elemét dobta el magától Göthe a tragikai hatásnak: a vítétség dícsőfényének helyét, mely a történet Egmontjának homlokát köríti, a népszerűség ócsorítja foglalja el nála; a botor, de nemes bizalomét, mely Fülöp király győztes hadvezérével a neki sokszorta lekötözött zsarnok törébe és a vérpadra vezető, könnyűvérű hiszékenység; koldusbotra jutandó hitvesét és gyermekeit, kik zokogva karolják el Alba térdét, egy elcsodált polgárleány tehetetlen kétségbeesése. E hiányokért sok van a darabban, a mi kárpótolhat. Egmont annak, a minek rajzolva van, kitünő jellemkép. Leszállítatva a magas talapzatról, közlőrl és a legkisebb részletig lájuk minden vonását, Orániai Vilmos, Parmai Margit, Brackenburt és Clärchen mesteri esettel rajzolt alakok. A népjelenetek pedig oly kitünőek, az egyes alakok oly határozottan egyének, és mégis képesek egy egész kornak képét ábrázolni, hogy ezek ritkítják pártokat a világirodalomban. A magas gondolatoknak ezenfelül egész tárháza ez a dráma, melyek az előadás sobes folyamában sokkal kevésbé lehet élvezni, mint olvasva. Színészeink mindent elkövettek, hogy sikert biztosítsanak a darabban. Mindent megadtak, csak azt nem, a mit maguk se kaptak a muzsáktól. Igazán valami elszorított egy-egy ilyen igyekezettről tanuskodó előadás nagy színésznek nélkül!

Az ünnepély két estéje a nemzeti színházban folyt le; a harmadik a városi vígadó nagy termében. Szerdán, decz. 14-kén Göthe „Egmont“ című drámáját adták a nemzeti színházban, melyhez Beethoven irt zenét. A színház egészen ki volt világitva és a fölemelt helyiárok daczára zeufóltság tele. „Egmont“-ot, a német színházak e gyakran elővett ünnepi darabját, az alkalmossal láttuk először a nemzeti színpadon. A benyomás, melyet a közönségre tett, épen nem volt kedvező és színészeink minden igyekeztük daczára is hátatalanul mondták el azt, a mi csak az olvasóra lehet hatással. De „Egmont“ nem is tartozik Göthe legkitünőbb darabjai közé. A méltóság teljes niederlandi gróft, kinek népszerűségét a saint-quantini és gravelineti diadalok szerzették, melyek által Fülöp király részére döntötte el a háború kockáját, lezárítja a magas talapzatról, melyre a történet állította és úgy mutatja be, mint egy, a népek imponálni tudó, kalandorszerű férfit. Minő elemét dobta el magától Göthe a tragikai hatásnak: a vítétség dícsőfényének helyét, mely a történet Egmontjának homlokát köríti, a népszerűség ócsorítja foglalja el nála; a botor, de nemes bizalomét, mely Fülöp király győztes hadvezérével a neki sokszorta lekötözött zsarnok törébe és a vérpadra vezető, könnyűvérű hiszékenység; koldusbotra jutandó hitvesét és gyermekeit, kik zokogva karolják el Alba térdét, egy elcsodált polgárleány tehetetlen kétségbeesése. E hiányokért sok van a darabban, a mi kárpótolhat. Egmont annak, a minek rajzolva van, kitünő jellemkép. Leszállítatva a magas talapzatról, közlőrl és a legkisebb részletig lájuk minden vonását, Orániai Vilmos, Parmai Margit, Brackenburt és Clärchen mesteri esettel rajzolt alakok. A népjelenetek pedig oly kitünőek, az egyes alakok oly határozottan egyének, és mégis képesek egy egész kornak képét ábrázolni, hogy ezek ritkítják pártokat a világirodalomban. A magas gondolatoknak ezenfelül egész tárháza ez a dráma, melyek az előadás sobes folyamában sokkal kevésbé lehet élvezni, mint olvasva. Színészeink mindent elkövettek, hogy sikert biztosítsanak a darabban. Mindent megadtak, csak azt nem, a mit maguk se kaptak a muzsáktól. Igazán valami elszorított egy-egy ilyen igyekezettről tanuskodó előadás nagy színésznek nélkül!

Az ünnepély két estéje a nemzeti színházban folyt le; a harmadik a városi vígadó nagy termében. Szerdán, decz. 14-kén Göthe „Egmont“ című drámáját adták a nemzeti színházban, melyhez Beethoven irt zenét. A színház egészen ki volt világitva és a fölemelt helyiárok daczára zeufóltság tele. „Egmont“-ot, a német színházak e gyakran elővett ünnepi darabját, az alkalmossal láttuk először a nemzeti színpadon. A benyomás, melyet a közönségre tett, épen nem volt kedvező és színészeink minden igyekeztük daczára is hátatalanul mondták el azt, a mi csak az olvasóra lehet hatással. De „Egmont“ nem is tartozik Göthe legkitünőbb darabjai közé. A méltóság teljes niederlandi gróft, kinek népszerűségét a saint-quantini és gravelineti diadalok szerzették, melyek által Fülöp király részére döntötte el a háború kockáját, lezárítja a magas talapzatról, melyre a történet állította és úgy mutatja be, mint egy, a népek imponálni tudó, kalandorszerű férfit. Minő elemét dobta el magától Göthe a tragikai hatásnak: a vítétség dícsőfényének helyét, mely a történet Egmontjának homlokát köríti, a népszerűség ócsorítja foglalja el nála; a botor, de nemes bizalomét, mely Fülöp király győztes hadvezérével a neki sokszorta lekötözött zsarnok törébe és a vérpadra vezető, könnyűvérű hiszékenység; koldusbotra jutandó hitvesét és gyermekeit, kik zokogva karolják el Alba térdét, egy elcsodált polgárleány tehetetlen kétségbeesése. E hiányokért sok van a darabban, a mi kárpótolhat. Egmont annak, a minek rajzolva van, kitünő jellemkép. Leszállítatva a magas talapzatról, közlőrl és a legkisebb részletig lájuk minden vonását, Orániai Vilmos, Parmai Margit, Brackenburt és Clärchen mesteri esettel rajzolt alakok. A népjelenetek pedig oly kitünőek, az egyes alakok oly határozottan egyének, és mégis képesek egy egész kornak képét ábrázolni, hogy ezek ritkítják pártokat a világirodalomban. A magas gondolatoknak ezenfelül egész tárháza ez a dráma, melyek az előadás sobes folyamában sokkal kevésbé lehet élvezni, mint olvasva. Színészeink mindent elkövettek, hogy sikert biztosítsanak a darabban. Mindent megadtak, csak azt nem, a mit maguk se kaptak a muzsáktól. Igazán valami elszorított egy-egy ilyen igyekezettről tanuskodó előadás nagy színésznek nélkül!

Csütörtökön, deczember 15-én Beethoven operája „Fidelio“ került színre új kiállításával és szereposztással. E dalmói a hatalmas Leonóra-nyitányal, talán leginkább képes arra, hogy felfogjuk Liszt mondásának értelmét: „Beethoven érteni az élet egyik főbölcségre.“ Képvisele van ebben az érzelme egész világa a Rocco enyelgő dalától a rabok karának felkőgő ható hangjáig. Ugyancsak Liszt jellemezte egy társaságban e dalművet úgy, hogy az egy magasztos szentbeszéd a női önfeláldozásról és az énekesnő, ki Fideliot ábrázolja, nemcsak művésznő, hanem papnő is. — Ez alkalommal Toperczer Ilka kisasszony énekelte szép igyekezettel. Marcellina játzi szerepét, Pauline asszony adta kedvesen és fényes sikerrel. Florestánt Ellinger énekelte hatalmas tenor-ját egész erejében produkálva. Különbön operánk többi tagjai is, kinek magázserop nem jutott, Beethoven iránti tiszteletből, a karban énekeltek.

Irodalom és művészet.

** (Hírlapirodalmunkban) az újév közeledtével rohamosan növekedő mozgalomnak vagyunk tanúi; mindnapp vesszük egy-egy új lap hírt, előfizetési felhívását vagy mutatószámát, s úgy látszik, hogy az 1871. évi hírlapirodalomról szóló kimutatásunk — melyet szokás szerint a januári első számokban közlünk — nagy garapodást fog előtűntetni mennyiségileg. A lefolyt hétről a következőket jegyezhetjük föl. Az Aldor I. szerkesztése mellett a Heckenast G. kiadásában meginduló „Gyors Posta“ ócsó napilap előfizetési felhívása megjelent; ez már olvasóink is ismerik. — A „Nép zászlója“ megszűnik; azonban két új, szélső-baloldali hetilap kezdte megindulni: „A szabad választó-polgár“, melynek szerkesztője és kiadó-tulajdonosa Hollós László lesz, és „A szabadság és a nép zászlója“ című, Tölvölgyi Titusz szerkesztése mellett. — Vértési Arnold új képes lapjának, az „Országvilág“-nak változatos tartalma mutatószámát ép e sorok írása közben vesszük; ennek is van politikai része, s mind kettőn Vértési mellett mint kiadó- és főmunkatársra Csukási József van megnevezve. — Kolozsvárt Szász Béla szerkesztése mellett egy új, deakpárti politikai napilap indul „Kolozsvári Napló“ címmel. A maros-vásárhelyi „Székely Hírlap“ megszűnik, míg Erdély délkéleti határszélén Brassóban „Nemere“ cím alatt Réthi Lajos főmunkatársága mellett politikai hetilap indul meg, Maros-Vásárhelyt pedig Tolnai Lajos „Erdély“ cím alatt szépirodalmi hetilapot fog kiadni. Kolozsvárt jan. 1-jével egy új egyházi és iskolai hetilap is keletkezik: „Erdélyi protestáns közlöny“ címmel, melynek szerkesztője Szász Gerő, főmunkatársra Szász Domokos lesz, mindketten kolozsvári ref. lelkészek. — Végül megemlítjük, hogy a „Magyar Ujság“ szerkesztését Helfy Ignác, a „Magyar Állam“-ét pedig B. Jósika Kálmán veszi át. — A „Kertészgazdát“ új évtől kezdve ismét Girókuti fogja kiadni önállóan, hetenként egész iven, ábrákkal. Ára félve 3 frt, 1/4, évre 1 frt. 50 kr.

** (Hoffmann Pál) jövő évben a „Jogtudományi Közöny“ képesben egy jog- és államtudományi folyóiratot fog szerkeszteni, mely főleg a törvényalkotás mozzanatainak és a jogirodalmi kritikának lesz szentelve. E folyóirat évnegyedonként hat nyomtatott iv terjedelmében fog a „Jogtudományi Közöny“ mellékleteként megjelenni a nélkül, hogy a nevezett lap előfizetési ára felomeltetnek.

** (A Benedek Aladár) által újévtől szerkesztendő „Szépirodalmi Közöny“ című lap programját vették. A lap irányát körülbelől a program megnevezéséből sora fejezi ki: „Bármerre tekintünk, mindenütt és mindenben redlis gondolkozást, redlis mozgalmat és redlis győzelmeket fedezünk fel. A tudomány s a felfedések rohamra minden eddigi alideális életet s törekvéseket fölemeszt s hazánkban úgy, mint Európa összes művelt nemzetéinél alig néhány év alatt a legnagyobb hatalommal kezd előtérbe lépni a realismus (valódiság). E jelenség pedig új időkbe beállt jelezi, melyben — mint minden új időkben az emberi haladásnak — egyszerűen új erők születtek. És mert ez új idők irányát mi üdvösek ismerjük el, azért tüztük föl-

adatul o lapban egyszersmind ez új irány érdekeit szolgálni s azoknak, a mennyire lehet, hű képviseleje, viszhangja lenni.“ — A lap főfigyelmét egyszersmind a hölgyvilág érdekeire fordítja s közölni fog jellemrajzokat, naplótöredékeket, lélektani tanulmányokat, széptani életerkölcseket és irányczikketeket, költeményeket, elbeszéléseket, életrajzokat sat. A lap főmunkatársa Endrő

KILIÁN GYÖRGY

pesti kiadó könyvvarusnál megjelentek és minden könyvkereskedésben kaphatók:

„Vázlatos magyar irálytan“

különös tekintettel a levélírára, prózai és költészeti példatárral, valamint irályfeladványokkal.

Leány tanodai és magán használatra írta **MIHÁLYI JÓZSEF**, tanár. 8-rét, 307 lap. Ára füzve 1 ft. 20 kr. ujp.

A kik a leánytanodák és növeldék legfelsőbb osztályaiban a magyar irálytan előadásával s az irály gyakorlatok vezetésével vannak megbízva, azoknak alkalmuk lehetett tapasztalni azt, hogy a magyar tankönyvi irodalom még eddig hiájával van egy olyan tanfolyam, melyben az irálytan főszabályok a leány növeldék felfogásához mérten adandóak elő, melyben a prózai és költészeti irály főbb nemei és fajai röviden és világosan ismertetének, s az elmélet mellett a magyar irodalomnak legkitünőbb írói és költőiből oly mintaszere példák közöltetnének, melyek a leánykák figyelmét különösen lekötni képesek s értelem fejlesztő és szívlepkéző olvasmányt, valamint érdekes szavalmányokat szolgáltatnak, s végre, melyben az irályozás, különösen pedig a levélírás begyakorlására alkalmas feladványok készlete nyújtatnak. A kiadó e hiányon kíván segíteni, midőn a fenn-címzett mű kiadásra vállalkozott; legyen szabad remélnie, hogy a leánytanodák m. t. igazgatói és tanárai, valamint a leány növeldék vezetői és nevelői e művet kellőleg méltányolni fogják.

Irománypéldák az új polgári perrendtartáshoz, a perrendtartás szabályaival című műnek

a polgári törvénykezési rendtartás életbeléptetése az erre szükséges átmeneti intézkedések, és a bírói ügyvitel tárgyában kiadott minisztr. rendeletekkel bővített második javított és bővített kiadás.

KASSAY ADOLF-től.

Második bővített kiadás. 8-rét, 225 lap füzve. Ára 1 ft. 20 kr.

Ezen mű iránt tanúsított kitünő pártolás folytán annak első kiadása rövid idő alatt elfogyván, annak második kiadása is szükségessé vált.

E mű az új perrendtartásnak megfelelő irománypéldákat tartalmazza, a perrendtartás szabályait pedig könnyebb áttekinthetőség végett rendszerbe foglalva adja elő, hogy így annak tanulmányozása s egyzersmind a gyakorlati életre alkalmazása könnyítve legyen.

Ezen mű magába foglalja minden a sommás és rendes eljárásról szükséges mintákat u. m.: sommás szóbeli ügyben szerkesztendő írásbeli és jegyzőkönyvi keresetet, idézési végzés, kézbesítési tárgyalási, jegyzőkönyvi s ítéletmintákat. Hasonlóan a rendes eljárásnál szükséges idekeresetlevelek, perbeszéd, idézési végzés, az okiratok, tanuvalomások, bírói szemlélnél és eljárásnál szerkesztendő iratpéldákat, — kölesönös megegyezéssel a rendes eljárásnál jegyzőkönyvi tárgyalásra fordított jegyzőkönyvi, végrehajtási, árverési, ügy az ingatlanok vagy ingók és ingatlanoknak a telek. törvényesek által eszközölendő árverési eljárásnál, a községi, vásári bíráskodásnál, felhívási perben, holtat nyilvántartás s örökösödési eljárásnál szükséges irománypéldákat.

Az új perrendtartás szerint a pertárhoi kezelés is egészen megváltoztatván, az úlnézők csak kéz ügyeket vesznek át, midőn sok időnek megkímélése folytán az ügyek gyorsan adhatók elő. Ezen pertárhoi kezelés nálunk ismeretlen lévén, e mű a pertárhoi kezelés a perfelvételénél, halasztás, okiratok előmutatására vonatkozó eljárásnak mintáit is tartalmazza, szóval a pertárhoi kezelést gyakorlatilag mintákkal adja elő.

A magyar

költészet és szónoklat kézi könyve.

A költői és prózai irály elméletének vázlata, a magyar irodalom remekének műnemek és fajok szerint rendezett válogatott példával s az illeto írók rövid életrajzával, **főtanodai és magán használatra**

közreboesztá **ZSILINSZKY MIHÁLY**, tanár.

Nagy nyolczadrét, 35 iv, 560 lap, füzve. Ára 2 ft. 50 kr. ujp.

CZIGÁNY ADOMÁK.

Közli **VIG DEZSŐ**.

Második, harmincz újabb adomákkal megbővített kiadás. 8-rét, füzve 45 kr. ujp.

Tartalom: Csak a generalis? — Minő a szolgáló, olyan a fizetés. — A szándék annyit mint a cselekedet. — Krisztus erős teste. — Irást is tud a cigány. — Szégyen miatt is meghalna. — Az urát elhagyni akaró cigány. — Az újsághordó. — Bizonyítványt kér a cigány, hogy ő már meghalt. — Ő katoná lesz. — Hogy veszi be az orvosságot? — Miért hordják a szemüveget? — A fejér személy nem jó kifejezés. — A régibb család. — Nem maceskaugrás ide Kassa. — A vak ló. — Kenderbő nem megy. — Csak szem hiányzik. — Merő vak. — A cigány meghal. — Mi végre van a cigány teremte? — A levélvívó. — Kopott nap. — A napzamos. — A ludnak télen csak egy lába van. — A seregélyfészék. — Veszettbor. — Mi az a csappantus puská? — A fejér kenyér. — A cigányoknak dió nem kell. — Husvétii prédikáció. — Mikor hagyja el feleségét a cigány. — A bíró ajtaja ingyen nem nyílik. — A fogadás. — A cigány nélkül nem végeznek semmit. — Meghaltam! — A füzületet megcsókolni vonakodó. — A levélvívó. — A követ. — A nagyságos asszony miért kopott ki a komaszágból? — Kik a derekabb gyerekek? — A rajkók kifognak a táblabíró. — Még majd azt mondják róla, hogy cigány. — A tűznél is nagyobb szerencsétlenség. — Istennek báránya. Agárdy. — Urulópás. — A kevély cigány. — Vigasztalás. — Krumpil-visszatérés. — Buzacosz. — Urge rugta nyon. — A keresztelő-levél. — A fővény. — Hát a husa kíd lesz? — A kő. — Magyar! meg mered-e temni? — Az esőt is megelgőző ló. — Hogyan kell a házaknak élnie? — Dehogyan megfagyott! — A lefagyott sátorfa. — Az okos ló. — A cigánynak csirke nem kell. — Hogy rófe a vízsonnak? — A botozást ki nem állja. — A dinnetyolvaj. — A bagarja. — Az ör. — Czigány a borblólynál. — A szolgabíró zárrása be a kapuját. — De hamar az orrodra vetted? — Habakuk. — Egy kenyér. — A szabadelvű cigány. — Czigány a vallástánitáson. — Bocssáák csak szabadon! — A penitencia. — Kis pohár.

Nevevünk!

I. kötet.

Második kiadás.

No meg egyet nevevünk!

II. kötet. — Eredeti adomák gyűjteménye a magyar életből.

Második kiadás.

Összejűjtő **VAS GEREBEN**.

Két kötet. Nyolczadrét, köve 1 forint 50 krajczár ujp.

Tartalom: Huszárak. — Katonai jelemzések. — Férfiak. — Papok. — Diákok. — Irók. — Jurátusok. — Czigányok. — Tréfák. — Pósvények. — Katonák. — Színszések. — Vidékek. — Zaidók. — Miként eredtek a közmondások. — Magyarakák. — Igaz is, nem is. — Felreértések. — Találkák. — Légi képek. — Gróf Pestetics György. — Hercegz Bathány Lajos. — Visztemelések. — Rektorok. — Mesteremberek. — Bírók. — Vasut. — Sajon. — Falsai atyafák. — Arszlónok. — Házsedet. — Orvosok. — Társadalm. — Nagy emberok. — Hivatásokok. — Zenszék. — Hasonneműek. — Palóczok. — Parasztok. — Gyűlések. — Nyilvános beszédok. — Korteszédok. — Élcelzők. — Hierogliphok. — Círusmok. — Talányok. — Korhelyek. — Utások. — Vegyesek.

Legujabb és legteljesebb pesti magyar-német házi titoknok vagyis levelezőkönyv.

Hiv tanácsadó minden rendű és rangnak számára.

Mindenemű a közönséges életben előforduló levelek szerkesztésében.

Magában foglaló:

átalános és külön szabályokat a levélírás módjáról, mindenemű ügybeli, barátságos és szerelmes leveleket, biléteket és kérelemleveleket, czimkeket és levélfeliratokat, bevezetési s befejezési formulákat.

Hetedik, tetemesen bővített s javított kiadás. — 8-rét, 330 lap, füzve 1 ft. ujp.

Legujabb magyar levelező vagyis tanácsadó

a társadalmi és a közélet minden körülményeiben és a kereskedői viszonyokban szükséges, hasznos és nélkülözhetlen secdkönyv a helyesírás, levélírásnál, mindenemű iratok, okiratok, keresetek, szóval mindenemű peres és nem peres ügyekbeni eljárásnál, a magyar feletős miniszterium által kiadott közigazgatási és törvénykezési rendeletek, 1865/8-ki országgyűlési törvények, s új polgári perrendtartás szabályaihoz alkalmazva:

földbirtokosok, községi jegyzők, előljárók, kereskedők, iparosok, s általában mindenki számára írta **KASSAY ADOLF**.

Nyolczadrét, 24 iv, 382 lap, füzve. Ára 1 forint.

A közéletben előforduló magán- és jogviszonyok által előidézett körülményekben e mű mindeneműek és rangoknak tökéletes utmutatást nyújtand.

Jelen művet a tisztviselők úgy mint földbirtokosok, községi előljárók teendőik körébe vág, és a magánosok is a családi viszonyokban, jogi, közigazgatási ügyekben hasznonnal forgathatják.

Tartalmazza pedig a levelező-könyvet, mely magában foglalja a helyesírás s levélírás szabályait, a közélet minden viszonyában előforduló levélmintákat. A jogviszonyokra vonatkozó okiratok, szerződések, nyugták, bizonyítványok, a feletős magyar-miniszterium rendeletei és az 1865/8-ki t. czikkék, az új polgári perrendtartás szabályaihoz alkalmazva, a bíróság előtt és bíróságon kívüli, a teleknyvi, urbéri, váltó, — a közigazgatási eljárása, u. m.: add. ipar, kereskedelmi ügyekre vonatkozó mintákat az említett rendeleteknek és országgyűlési törvényeknek szabályai.

A diszes társalkodó vagyis világba termett ember.

Hasznos kézikönyv mindeneműek és rangnak számára.

Magában foglalja: az illem és udvariaság minden alkalmak- és viszonyokhoz mért szabályait; továbbá mindenféle társas-játékokat, mesterfogásokat, számfeladványokat, jóslatokat, éleceket, énekeket, szavalmányokat, rejtetett szókat, találos meséket, emlékeverseket, alkalmi üdvözlöket, szerelmes leveleket, házassági ajánlatokat, felköszöntőket, virágnyelvet, a színek jelentését stb.

Negyedik tetemesen bővített s javított kiadás. 12-rét, 438 lap. Szines nyomtatott borítékban köve 1 ft. 20 kr. ujp.

A nyugati nemzetek irodalma gazdag ily kézikönyvekben, jelölve annak, hogy, habár a társalgásra megtanítani szakmányaiken senkit sem lehet, mindazáltal tapasztalásból elvont szabályokkal, tapintatos utmutatással a tanulni szerető ifjú embert tájékoztatni szükséges.

E kézikönyv ily utmutató akar lenni a mivel társalgásra általában, — különösbbeben czéllal tüzvéni ki azt is, hogy a magyar ifjúságot magyar szellemben képezze a nemesebb társalgásra, vagyis, hogy magyar társalgási kézikönyv legyen.

Nem mulasztotta el e tekintetben összegyűjteni mindazon társalgási játékmeket, feladványokat, s kivált azon népies találos meséket is, melyek magyar társalkorokban divatosak szókat. Ugy, hogy a könyv e nemben az előbbeni kiadásokhoz képest sok újat s érdekeset foglal magában.

Ifjú emberek eszedes tanácsadók kiadkozik e könyvecské, s midőn a helyes társalgási modorban a közeputat körvonalozza meg, a társalgási s elszókat az almodorosságtól. Azért szabadon reménylenünk, hogy miként az előbbeni kiadások gyors kelendőségnek örvendettek, úgy ezen új kiadás is kapós vendég lesz magyar ifjaink és leányaink előtt.

A valódi szakácság vagy: legujabb alapos és teljes

Pesti Szakácskönyv.

Oly gyűjtemény, mely 972 biztos és több évi tapasztalás által jónak bebizonyult szabályt foglal magában, melyek szerint minden jól rendezett háztartásnál megkívántató hus- és bőjtü ételket, mint szinte a legjobb s legjelésb eseműeket, süteményeket, kocsonyákat, befőtt gyümölcsöt, fagyaltakat és likőreket stb. legalkalmassabban, legolcsóbban és legiz-letesebben készíthetni.

Saját tapasztalata és sokféle kísérletei után pontosan és érthetőleg leírva, kiadta egy a szakácságban különösen jártas **mar yar gazdaszony**.

Hetedik bővített és javított kiadás, 18 füzettel. 8-rét, 391 lap. Kemény borítékba köve 1 ft. 70 kr. ujp.

Ha valamely könyv a **hetedik kiadásban** jelenik meg, akkor már teljesen felesleges annak további ajánlása, mert **10,000** példánynak az elkölése mindennél jobban bizonyítja azt, hogy a könyv **jó és hasznos** lévén, nagy keletnek örvendett. A számos szakácskönyvek között az első hely mindenesetre a **Pesti Szakácskönyv** illeti, nincs egy sem, a mely oly czélszerűen volna rendezve s oly **olcsó arert** oly sokat tartalmazna. A 972-féle szakács utasításon kívül még 6-24 személyre étlapot is tartalmaz a közönséges és bőjtü napokra. Mindazon-nóknak, a kik **jó, izletesen s olcsón** akarnak főzni, s mindazoknak, a kik magukat a hasznos szakácsművészetre szánják, czennel **sürgőtelleg** ajánljuk a „Pesti Szakácskönyv“-et; kapható Magyarországon és Erdély minden könyvkereskedésben. A kiállítás díszes, a nyomása nagy és világos.

A mezei gazda barátjai.

Dr. GLOGER nyomán a 7-dik nemet kiadás után közli

HANTÓ LAJOS.

Nyolczadrét, füzve 20 krajczár ujp

Ezen kis munkának általában elismert becét eléggé bizonyítja az, hogy már eddig (1858 óta) hét nemet kiadás jelent meg belőle, közte több 24,000 példányban, — egy cseh, két lengyel, egy orosz, egy svéd, egy dán, egy norvég, egy hollandi, egy francia, a szándékolt spanyol és olasz kiadásra nézve nem nyarantottan féltárgyosított. Egyedül óhajom e műnél az, hogy a benn nyilatkozó szellem nálunk is minél nagyobb körben találjon érdeklőtségre s nyerjen érvényt a gyakorlati életben.

Egyetlen olcsó, szabadelvű politikai napilap.

Napilap a középosztály számára.

Félévre 6 forint.

Negyed-évre 3 forint.

Egy óra egy frt.

Előfizetési fölhívás

Egy óra egy frt.

GYORS-POSTA

czimű

politikai, közgazdasági, társadalmi stb. napilapra.

A magyar népek maig sincsen napilapja. A „Népszázlója“ előfizetői közül igen sokan a rohamosan változó eseményekre utalva többször kijelenték hozzám intézett leveleikben, miszerint ők szívesen tartanának **mindennap** megjelenő politikai közlönyt, de hogy a jelenleg létező nagy lapokat járassák és olvassák, sem erszényök, sem idejük nem engedi.

Elhatároztam tehát, a „Népszázlóját“, a magyar népek ez elejétől folyton kedvez-lapját, „Gyors-posta“ czim alatt oly minden igényeket kielégítő napilappá átalakítani, mely:

1-ör **olcsón**; 2-or **fürgén**; 3-or **kimerítőn**; 4-er **világos s mindenkire nézve érthető nyelven** mindarról tájékozza a magyar közönséget, mit hogy megtudjon, a köz- és magánélet érdekei egyaránt követelik. A „Gyors-posta“ e szép föladat megoldására nemcsak vállalkozik, de megfelelő anyagi és szellemi erővel is rendelkezik. Rajta lesz ugyanis hogy ne csak **mindent mi érdekes**, pontosan közöljön, de azon is igyekezni fog, hogy a mennyire lehet — először közölje azt s így a helyett, hogy a nagy lapok kegyelemkenyerén élne, hireivel megelőzze nála nagyobb s emélfogva nehezebben mozgó kollégáit. Vezérszerepre nem vágyik; egyetlen óhaja, hogy a **helyzetről teljes és eleven képet adjon az olvasó**.

Hogy a „Gyors-posta“ csinosan és pontosan fog megjelenni és szétküldetni: alulrit neve kezeskedik.

Kedvezmény a gyűjtőknek.

Nyolcz előfizető után tiszteletpéldány. Tizenkettő után még egy „Nagy nemzeti képes naptár“ is, melynek ára 1 forint.

A mellett az öt legtöbb gyűjtő közül:

- Az elsőnek: Horváth Mihály „Magyarok története“, 6 kötet, ára köve 20 frt.
- A másodiknak: „Árpádok kora“, 14 nagy műlap szöveggel, diszkötésben, ára 18 frt.
- A harmadiknak: „Magyar encyclopaedia“, 10 kötet, ára 12 frt.
- A negyediknek: „Magyar encyclopaedia“, 12 aczélmetszet szöveggel, diszkötésben, ára 5 frt.
- Az ötödiknek: Salamon Ferenc „Az első Zrinyiek“, czimképes kiadás. Diszkötésben, ára 4 frt.

Előfizetési árak postán küldve vagy Buda-Pesten házhoz hordatva:

Egész évre, (január—december) 12 frt. — Félévre (január—június) 6 frt. — Negyedévre (január—márczius) 3 frt. Egy óra egy frt.

A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik.

Heckenast Gusztáv, kiadó-tulajdonos.

A „Gyors-Posta“ kiadó-hivatala, egyetem-utca 4-ik szám alatt.

Karácsoni s ujévi ajándékok!

Löwinger A. és Társa
papir-kereskedése Pesten,
hatvani-utca 6. sz., a „tanulóhoz“

ajánlja a következő alkalmi szikketek:

Levélpapírok.
100 db. nével dombornyomat 50—80 kr.
100 levél és 100 boríték dombornyomat-
tal 1—1.50.
100 db. monogrammal szinnyomattal 1.40,
1.80, 2.50.
100 levél és 100 boríték, mindkettő mono-
grammal 2.80, 3.50.
100 levél czéggel, fekete nyomat 80, 1.20.
100 levél és borítékhoz díszes
doboz adatik.

Látogatójegyek
à la Minute.
Szines nyomatban 100 db. finom fehér
bristolpapír 60 kr.
10 db. finom szines karton 80 kr.
100 db. finom francia félfényű papíron
1 ft.
100 db. könyvmata finom kettősfényű
vagy bristol papíron 1 ft.
Minden további sor 10 kral több.

Levélpecsét-helyezők.
1000 db. aranynyomat 2.50 kr.
1000 db. veres 2.75. 964 (4—6)
1000 db. domborbetűkkel kétszínben 3.75.
Minden további ezer 50 kral olcsóbb.

Nagy választék mindenféle üzleti, jegyzéki és másoló köny-
vekben. — Nyomat munkák megrendelés szerint a lehető
legolcsóbb áron. — Levélbeli megrendelések utánvétel mellett teljesítenek.
A fent elősorolt mennyiségeken kívül — kevesebb nem rendelhető meg.

Karácsoni- és ujévi ajándékok.

EISSLER FERENCZ
himzett munkák, selyem- és gyapjú-árakban.

Pesten, váci-utca a „Nemzeti szállodában.“

Ajánlja e célra megérkezett legújabb, kezdett és kész, himezett és horgolt
tárgyakat u. m.:

Pénc- és szivar-tárczák, gyertya-ellenzők, óratartók, új-ágtartók, lám-
patálcák, puskaszij, ruhatar-, törökösök- és kulcsartók, sapkák, cipők,
papucsek, dolgozó-, fali- és papírkosarak, pamlag- és lábparnák, ág- és
fegyverszönyvek, horgolt ágylakarók, csizmahuzók, stb.

Azonkívül nagy választék, himző- és horgoló-mintákba, valamint minden
ilyen női munkához szükséges anyag, ép úgy minden a tapieserie-zakba vágó női
kézimunkák elkészítés- vagy felszerelés végett elfogadtatnak.

Rendelések, postai utánvétellel, legpontosabban, és legolcsóbb árjegyzék
mellett küldetnek be. 963 (2—3)

Für Weihnachten!

Im Verlage von Georg Wigand in Leipzig ist so eben erschienen und durch alle
Buch- und Kunsthandlungen zu beziehen:

Kunst für's Haus.
Ein Leitfaden beim Zeichnen und Malen

von
Clementine Helm.

Erstes Heft. **Landschaft,**
mit 10 Vorlegeblättern.

Zweites Heft. **Vermischtes,**
mit 21 Vorlegeblättern.

in colorirtem Druck, Kreide- und Sepiamanier und Conturzeichnungen.

Mit 12 Bogen Text. Hochquart. In eleganter Mappe. Preis 11 fl. 40 kr.

Dieses Werk hat einestheils den Zweck, da hülfreich einzutreten, wo Unter-
richt im Zeichnen und Malen durch Lehrer nicht ermöglicht werden kann, ander-
theils aber durch passende Vorlagen Gelegenheit zur Anfertigung künstlerischer
Arbeiten zu geben.

Ausführlicheres besagt der Prospect, welcher durch jede Buchhandlung zu
erhalten ist.

Gebildeten Familien auf dem Lande und in kleinen Städten wird dieses Werk
als ein Mittel zur Erweckung des Kunstsinnes bei Kindern vorgeschrittenen Alters,
mehr aber noch bei Erwachsenen, wo derselbe bereits vorhanden ist, als ein solches
zur Ausbildung des Geschmacks und Erlernung der unentbehrlichsten technischen
Fertigkeiten, eine sehr willkommene Erscheinung sein. (2—3)

Titkos

betegségeket

még makacs és tüdőt bajokat is egy kó-
rodában, mint magán gyakorlat foly-
tán több ezer beteg legjobbnak
bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül,
hogy a beteg hivatalosan vagy élet-
módjában gatlattak, gyökéresen,
biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám Medetz-há-
ban, 1-2 emelet, délelőtt 7—9-ig, dél-
után 1—4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal
válaszoltatik, s kivanatra a gyógy-
szerek is megküldetnek.
931 (9—12)

Felhívás.

Biharmegye Mezőkeresztesre való
Csóka Elek, gyermeki legszentebb kö-
telességére figyelmeztetve, felhívatik,
hogy miután folyó évi augusztus 18-kán
Derecskéről szüleinél tudósítása nélkül
eltávozott, s azóta magáról semmi hírt
nem adott; jelenlegi tartózkodási helyét
felelte aggodó szüleinek tudni siessen.
Egyszermind felkértek minden ember-
barát kinek említett ifjú felől valami tu-
dósága van, ezt a mezőkeresztesi leány-
tanítói hivatalhoz megküldeni szives-
kedjék. 970 (1—2)

A fogfájdalmak

minden nemét, legyenek azok bármily heve-
sek, eltávolítja azonnal s állandóan

a Horn-féle Liton,
hogya más szer már nem használ.

Egy üveg ára 70 kr.

Főraktár Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógysz. király-utca 7. sz. a. — Kapható
továbbá: Sztupa gyógysz. szénáter és Skála
gyógysz. József-város templomter.

Budán: **Wlassék**, Krisztinaváros, — s
az udvari gyógyszerárban.

Ó-Budán: **Zboray és Eissdorfer** — s
minden gyógyszerárban. 957 (2—2)

PÁLYÁZAT
gazdatiszti állomásra.

A székelyhídi uradalomban (Biharmegye)
egy ispáni hivatal üresedésébe jövőn: az
ennek betöltésére pályázni kívánók, felhivat-
nak, hogy elméleti és gyakorlati szakkép-
zettségükről, valamint az eddigi hivatalos-
kodásukról szóló igazolványokkal felszerelt
folyamodványukat, az 1871-dik év január
hó 15-dik napjáig, Székelyhídon az uradalmi
számartói hivatalhoz bérmentesen küld-
jék be. 971 (1—3)

Latzko testvérek
ékszer-kereskedése Pesten,
Deák Ferencz-utca 5-ik sz. alatt,

gazdag raktárt tart a legújabb s legizlésteljeseb mintájú
ezüst, arany s ékszerből, — nemkülönbön jól kipróbált
férfi s női arany- s ezüst órákból. — Nagyválaszték: a leg-
alkalmasb karácsoni-, ujévi-, keresztelési- s menyegzői
ajándékokból, s mindezek, a legjutányosb gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan s a legszilárdabban fognak
szolgálni. 965 (3—5)

Báli ruhák
mérték után készítve:
30, 35, 40, 50, 60 forint és drágábbak.

Tartatane fehér.
2 rőf széles, egy vég (19 1/2 rőf) 5.40,
6.75, 8—10 ftig.
Ugyannyi 1/2 rőf széles, 1 vég (12 rőf)
3.50, 4.50, 5 ft.

Türsch F.-nél
Pesten, váci utca, a nagy Kristóf
mellett.
Részletes árjegyzékkel bér-
mentve szolgálok. 973 (1—8)

Épen most jelent meg **Heckenast Gusztáv**
könyvkiadó hivatalában (Pesten, egyetem-
utca 4-ik sz.) és minden könyvkereskedés-
ben kapható:

Jézus élete.
Irta
RENAN ERNŐ.
Toldalécul:
Három fontos vélemény
Renan „Jézus élete“
felett különféle theologiai szempontból
fejtgetve.

Második kiadás. Ára 2 forint.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó hivatalában
Pesten (egyetem-utca 4-ik szám alatt) megjelent és 2 krosz levelezési lapján postai utánvétel mellett
megrendelhető, — valamint minden hazai könyvrusmál kapható.

SCORPIO NAPTÁR
1871-ik évre,
torz-képekkel.



TARTALOM:

A tizenkét hónap humorisztikusan előadva. — Utasítások a subventionált szolgák számára. —
Miert ment Lónyay Bécsbe „közös“ pénzügyminiszternek két képpel. — Képek a magyar nemzet
erkölcslésére és nemességére 1858—1863, három képpel. — Híres lelk. arcképek. — A mai építé-
szet. — A Parnassus hegyén és a Parnassus ma két képpel. — Kis Károlj — Lónyay. — Miféleké-
pén. — Az erdélyi képviselőkről. — Indokok, melyeknél fogva az ország h. a z kerjét losszavatták. —
Választási mintabeszéd. — Az intendansi kérdéshez képpel. — Korszakot és korszakot képező évek
ké képpel. — Budapesti közlény. — Reform. — Pest Napló. — Esti lap. — Magyar Allam — Pénz-
ügyi tanulmány képpel. — Gajdágy Salamon. — A matematikok dala. — Az élekek és italok élvezéséről. —
Az időségi bölcsélet titkairól. — Képek a mai civilizációból két képpel. — Kép egy jezsuita város-
ból két képpel. — E y idegen, a ki Magyarországon nem találja fel Magyarországot. — A legújabb
testamentumból. — Flóri könyve, avagy jó madarak természetrajza, tizenkét képpel. — Miben csalhat-
atlan a pápa? — Egy nemzeti színház intendants naplójából. — A hetedik világjárás avagy útja a
concorntól. — Miniszteri időtöltés. — Márton ludja. (Anser salomoniana orpittani), képpel. — A far-
kas meg a bárány. — Alarcos bál. — Hogy lesz az ember hegedűs? — A tudós számár. — Hentzi
szobra előtt Budán. — Menyire nevelte az erkölcsöt a község? — Magyar kormány. — Napló.
— Mikor a magyar embert kibozták a fogmárból. — Pulesky Ferencz jelenrajza. — Szabadulni új-
írók, a kik a jobboldalt támogatják. — Barbeszéd, melyből a magyar nemzet profitt rozhat valamit. —
Sainházi mende-monda. stb.

Ára 80 kr. o. 6.

52-ik szám. Tizenhetedik évfolyam.



Vasárnapi Ujság.

Pest, december 25-én 1870.

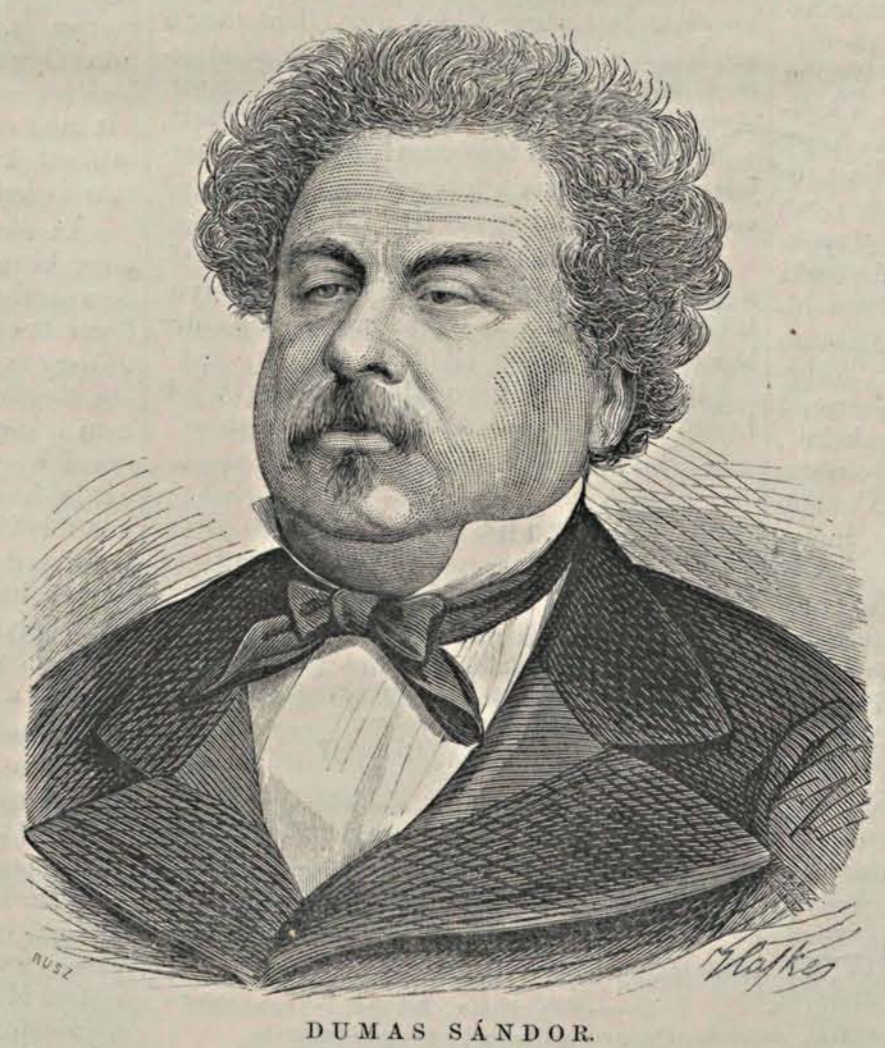
Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasabzott postai sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszor vagy
többeszeri ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenateln és Vogler, Wollzeile Nro. 9. —
Béleg-díj, külön minden ígatás után 30 ujkraczár.

Dumas Sándor.
(1803—1870.)

Midőn a francia földről jövő s kedély-
izgató táviratok közt, december 5-kéről,
Puys-ból (Dieppe mellől), egyidejűleg azon
távirattal, hogy Dieppet s tehát Puyst is a
porosok megszállották, azon távirati tudó-
sítást olvastuk, hogy idős Dumas Sándor
ott az nap meghalt: nemde ezerek és ezerek,
majdnem milliók, szóval, mind a ki csak
regényeket olvas, egy régi barátjának gyász-
jelentését olvasta e rövid tudósításban?
Mert nem volt-e Dumas Sándor minden
regényírók legtermékenyebbike s egyik
legnépszerűbbike? Nem egész
könyvtárt tesznek-e ki művei,
s van-e kölcsönkönyvtár és
magán-könyvtár, melynek te-
temes részét ne foglalják el
azon hosszú folytatásokban
véget alig érő regény-cyklu-
sok, melyeket a jó öreg Dumas
papa neve alatt ismerünk?
Ki nem gyönyörködött Monte
Christo hihetetlen s az elbe-
szélői művészet által mégis
oly valószínűvé tett szemkap-
ráztató meséjében? Yf szik-
lavár czellájától, a pusza szil-
get kincsbarlangján át a párisi
élet rejtelmes és izgalmas ör-
vényeig? Kit nem ragadtak
meg d'Artagnan és a három
muszketéry nyaktörő kalandjai
s annyi lovagias hűséggel és
önfeláldozással kivitt nemes
merényletei? Ki nem ejtett
egy könyvet a nászruhára, me-
lyet a váró hű leány a ten-
gerbe temetett kedvese szerel-
mének ábrándos gondolataival
himezett, csodaszép virágokkal
s szeszélyes alakokkal? — És
a mi a regényírók közt csak-
nem példátlan, ki nem emlé-
keznék a termékeny regényíró
szinpadí sikereire, melyek közt
csak „III. Henrik“, „A neslei
torony“, „Antony“, „Paul Jones“, „Kean“ czi-
meiket kell említeni, hogy az idegfeszítő
izgalom s a tapsok emléke jusson eszünkbe.

Dumas Sándorban mindnyájan régi ba-
rátot s kellemes társalgót veszítettünk el,
kinek annyi téli est megrövidítését, annyi



DUMAS SÁNDOR.

elméneknek, mint ama nagyok, kik midőn
felemeltek, fárasztólag érezteték szellemi
felsőbbiségüket, míg ő leszállt hozzánk, mint
leülünk a gyermekekhez a porba, s játszva ce-
veget velünk, mindig kellemesen s mindig
szórakoztatólag.

Mint művei: élete is olyan volt. Tarka,
kalandos, könnyed és életvidor. „A stylus
maga az ember“ a régi igaz mondás rajta is
teljesült egész mértékben. Pályája egy mé-
lyebb igazság s átható vezéreszme nélküli
regény, vagy inkább — mint regényei is —
egy kalandokból összefűzött novella-cyklus
volt, melytől azonban egy nagy érdemet
ellenségei (ha voltak) vagy kicsinylői sem
tagadhatnak meg: a nemzetiesség zománczát.
Mint művei, úgy élete is szíve is, oly egé-
szben francia, tele jószívűséggel, kedélyvel,
szelleműsödés könnyűséggel, mely
virággal takarja az üressé-
get is.

Eredete s családi története
is egy kalandos regény. Atyja,
egy néger nő gyermeke, európai
apától, Szent-Domingó szige-
tén született, Nyugot-Indiában,
Toussaint s a néger zendülés
hazájában. Mint ifjonez jött át
egy francia csapattal Euró-
pába. Franciaország a nagy
forradalom kezdetén volt, s az
ifju kalandor a köztársaság
hadseregébe állott. Merész-
sége, ügyessége, esze csaka-
mar magasbra és magasbra
vitte őt a tisztí fokozatokon s
I. Napoleon alatt, ki az első
konzul szük álarczából mint
hatalmas császár lépett elő,
végre tábornokságig emle-
dett s a császári új arisztokra-
tiában marquis címre tett
szert.

Fia, Sándor, 1803-ban szü-
letett. Ő tehát már születése
nézve francia, de azért mulatt
és néger eredetét eltághat-
lanul viselte arcvonásain. Is-
meretes élce, hogy midőn egy
üres fejű dandy gúnyolni akar-
ván, kérdezte tőle: mi volt
önnek apja, Dumas azt felelő:
mulatt. És annak atyja? Néger. És azé?
„Majom“, felelő a regényíró, „s így láthatja,
hogy család-fám ott kezdődik, a hol az oné
végződik.“

A marquis tábornok meghalván, özve-
gyét egyetlen fiával csaknem minden segély-